

ФИЛАТЕЛИСТА

Орјан

Саъеза филателиста Србије

БЕОГРАД

ГОДИНА III

8

ФИЛАТЕЛИСТА

ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

Власник и издавач: САВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

Уређује редакциони одбор: Инж. Александар Ј. Петровић, Синиша Остојић,
Јован Јојкић, Мирко Вернер и Никола Павловић.

Одговорни уредник: Александар Ј. Петровић, Војводе Драгомира број 25.

Лист излази друге половине сваког месеца

За администрацију и редакцију „Филателисте“

све рукописе, наруџбе, рекламације и све што се односи на лист слати на адресу:

Александар Ј. Петровић, Београд — Војводе Драгомира 25.

За наредни број листа, рукописе треба послати најдаље до 10 септембра

Рукописи се не враћају.

За Савез Филателиста Србије треба слати писма на пошт. факс бр. 702, Београд, а
новчане пошиљке на текући рачун Савеза бр. 103-9533119. — Канцеларија Савеза,
Маршала Тита број 28.

САДРЖАЈ:

	Стр.
Ж. М. Ђорђевић: ЗНАЧАЈ ОСНИВАЊА САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА ЈУГО-СЛАВИЈЕ — — — — —	249
ПРОГРАМ РАДА САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА ЈУГОСЛАВИЈЕ — — — — —	256
ПРАВИЛА САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА ЈУГОСЛАВИЈЕ — — — — —	257
Д. Новак: ПРОВИЗОРНА ИЗДАЊА ЗА ОКУПИРАНУ МАКЕДОНИЈУ И ТРАКИЈУ ИЗ 1941. ГОДИНЕ. — ЈОШ НЕКА ЦРНОГОРСКА И МАКЕДОНСКА ИЗДАЊА — — — — —	260
Ал. Ј. Петровић: УПУТИ У ФИЛАТЕЛИЈУ: АЛБУМИ. — УРЕЂИВАЊА МАРКА У АЛБУМУ — — — — —	262
Бр. Новаковић: ПАРТИЗАНСКЕ ПОШТЕ (наставак) — — — — —	264
Д. Тубиновић: НАРОДНИ ХЕРОЈИ НА МАРКАМА — — — — —	266
Др. В. С. Вакановић: НЕСТОР ХРВАТСКЕ ФИЛАТЕЛИЈЕ ОСКАР СИМИЋ — — — — —	268
Л. Фишер: QUO VADIS — PHILATELIA! — — — — —	269
П. Ладањи: ФИЛАТЕЛИЈА У ИЗРАЕЛУ — — — — —	271
Пјал: ФИЛАТЕЛИСТИЧКА ИЗЛОЖБА У ЗАЈЕЧАРУ — — — — —	271
С. Остојић: ФИЛАТЕЛИСТИЧКА ИЗЛОЖБА У ВАЉЕВУ — — — — —	272
Е. Вајс: ЕСПЕРАНТИСТИ И ФИЛАТЕЛИЈА — — — — —	275
З. Сабо: ЗНАМЕНИТИ ЉУДИ НА МАРКАМА — — — — —	276
НАШЕ МАРКЕ — — — — —	278
НАШИ ПРИГОДНИ ЖИГОВИ — — — — —	281
НОВЕ МАРКЕ — — — — —	282
ИЗ САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА ЈУГОСЛАВИЈЕ — — — — —	286
ОГЛАСИ — — — — —	288

ПРЕТПЛАТУ СЛАТИ НА ТЕКУЋИ РАЧУН УРЕДНИШТВА
И АДМИНИСТРАЦИЈЕ „ФИЛАТЕЛИСТЕ“ БР. 104-903317

Цена овог
броја дин. **30**

инж. Ж. М. Ђорђевић

Значај оснивања Савеза филателиста Југославије

Решавајући основно питање револуције — питање власти, наша Народна Револуција је у свом победоносном ходу, поред осталог, дубоко захватила и културну област живота. Тако је у оквиру читавог револуционарног, демократског и социјалистичког преображаја, који је у току Народно-ослободилачког рата и у послератном периоду извршен у Југославији под руководством Комунистичке Партије Југославије на челу са другом Титом, — извршен код нас и културни преображај као саставни део наше Народне Револуције.

Благодарећи овом свестраном револуционарном преображају наши народи су први пут у својој историји дошли, у Федеративној Народној Републици Југославији, до свог пуног и свестраног националног изражаја и развитка и ево, самостално и несметано, у оквиру братске заједнице равноправних народа, развијају и изграђују и своју националну културу у свим областима културног живота. Захваљујући иницијативи маса широм наше отаџбине, постигнути су за релативно кратко време значајни резултати и омогућено је даље покретање и развијање свестраног културног живота код нас. Свега за неколико година наши народи су и по обиму и по квалитету премашили културни ниво бивше Југославије. И не само то, него је нарочито после наше победе над унутрашњим и спољним непријатељима дошло до ницања и организовања великог броја најразноврснијих масовних, друштвених и културних организација које су обухватиле милионске масе у нашој земљи и увукле их тако у културни живот.

Ми данас слободно можемо тврдити да је код нас дошло до културног развитка на широком социјалистичком плану; да наша земља и поред економске блокаде и притиска информбироовских партија и влада доживљава данас такав културни процват какав ни један наш народ није имао кроз своју историју. О овоме постоји безброј примера који су свима нама врло добро познати.

Развитак филателије у социјалистичкој Југославији

Читав овај револуционарни преображај омогућио је и филателији, као једној од културних области нашег живота, да у социјалистичкој Југославији, под условима народне власти, дође до свог пуног изражаја.

Под утицајем оснивања најразноврснијих масовних, друштвених и културних органи-

Инж. Жива М. Ђорђевић,
Претседник Савеза филателиста Југославије.

зација и разбуцтавања политичког и културног живота код нас, на иницијативу наших познатих филателиста, дошло је по Ослобођењу скоро у свим нашим републикама до ницања и формирања филателистичких организација. Тако је под руко-

водством републичких филателистичких савеза, за свега неколико година рада, основано у ФНР Југославији до краја 1950 године, 128 основних филателистичких организација — подружница (односно повереништава), у којима је било зачлањено 10.267 организованих филателиста, од чега 8.000

(77,92%) одраслих чланова и 2.267 (22,08%) омладинаца.

Не желећи да овога пута улазим ма у какву анализу бројки и извлачење извесних закључака, већ само да бих показао, по републикама, број подружница и организованих филателиста, износим:

Т А Б Е Л У I

— бројно стање организованих филателиста у Југославији по републикама на дан 31-XII-1950 године —*

Ред. бр.	Назив филателистичког савеза	Број подружница и повереништава	Број одраслих чланова	Број омладинаца	Укупно
1	2	3	4	5	6
1	Савез филателиста Србије	59 (39,06%)	2.709 (33,86%)	703 (31,01%)	3.412 (33,23%)
			79,40 %	20,60 %	100 %
2	Филателистична звезда Словеније	38 (29,68%)	2.377 (29,71%)	888 (39,17%)	3.265 (31,80%)
			72,80 %	27,20 %	100 %
3	Филателистички савез Хрватске	30 (23,44%)	2.093 (26,16%)	401 (17,69%)	2.494 (24,29%)
			83,92 %	16,08 %	100 %
4	Савез филателиста Босне и Херцеговине	4 (3,13%)	379 (4,74%)	173 (7,63%)	552 (5,38%)
			68,66 %	31,34 %	100 %
5	Сојуз на филателистите Македоније	6 (4,69%)	442 (5,53%)	102 (4,50%)	544 (5,30%)
			81,25 %	18,75 %	100 %
	Укупно	128 (100%)	8.000 (100%)	2.267 (100%)	10.267 (100%)
			77,92 %	22,08 %	100 %

(*) НЗ: 1) Бројни подаци су узети из „Филателије“ бр. 3—4/1951 год. — Гласила филателистичког савеза Хрватске, за њих су срачунати проценти и онда су сређени у овој табели;

2) Проценти ван заграда у колонама 4 и 6 показују однос броја одраслих чланова и омладинаца у појединим републичким филателистичким савезима према укупном броју организованих филателиста.

Све ове бројке које се односе на поједине републике, а и оне које се односе на читаву ФНР Југославију, очигледно говоре о томе да филателисти Југославије са овим бројем својих организација и организованих чланова претстављају у ФНРЈ зна-

чајну масовну друштвену организацију, без обзира на то што је поред свих услова и разлога за формирање и нарастање наших филателистичких организација, био — у неколико као један од разлога и начин расподеле појединих серија поштанских марка од стране поштанске управе, и што је он условио улазак у наше организације и извесних неквалитетних филателиста, те ћемо морати — поред даљег вођења борбе за оснивање нових подружница и повереништава и за омасовљење наших постојећих основних филателистичких организација — да се једновремено боримо и за чишћење свих наших организација од још преосталих шпекулантских и нефилателистичких елемената, а у интересу како да-

љег нараштања и јачања читаве наше организације, тако и у интересу извојевања чистоће наших редова.

Но, будући да је од 31-XII-1950 год. прошло већ пуних седам месеци, то дубоко верујем, да је данас напред изнето бројно

стање сасвим другачије и да ми сада имамо у ФНРЈ знатно већи број организованих чланова, подружница и повереништава.

За доказ овог свог тврђења, примера ради, износим податке са којима једино моментано располажем, тј.

ТАБЕЛУ II

— бројно стање чланова Савеза филателиста Србије на дан 10 јула 1951 године —

Ред. бр.	Територија на којој се налазе филателистичке организације	Број подружница и повереништава	Број одраслих чланова	Број омладинаца	Укупно
1	2	3	4	5	6
1	Београд	6 (11,11%)	1.45 (34,06%)	282 (31,58%)	1.327 (33,50%)
			78,75%	21,25%	100%
2	Ужа Србија	22 (40,74%)	609 (19,85%)	202 (22,62%)	811 (20,47%)
			75,09%	24,91%	100%
3	Аутономна покрајина Војводина	26 (48,15%)	1.414 (46,09%)	409 (45,80%)	1.823 (46,03%)
			77,56%	22,44%	100%
	Укупно	54 (100%)	3.068 (100%)	893 (100%)	3.961 (100%)
			77,45%	22,55%	100%

А да бих показао колико је било ово нарастање филателистичке организације у

Народној Републици Србији за прво полугође 1951 године, износим:

ТАБЕЛУ III

— пораст подружница, повереништава и чланова Савеза филателиста Србије у времену од 31-XII-1950 до 10-VII-1951 године —

Ред. бр.		Број подружница и повереништава	Број одраслих чланова	Број омладинаца	Укупно
1	Стање на дан 31-XII-1950 г.	50	2.709	703	3.412
2	Стање на дан 10-VII-1951 г.	54	3.068	893	3.961
	Пораст	4 (8%)	359 (13,25%)	190 (27,02%)	549 (16,09%)

Иако се број подружница, повереништава и чланова за пола године није нарочито увећао, ипак можемо сматрати да су ови проценти и задовољавајући и значајни за даљи развитак филателистичке организације у Србији, односно у ФНР Југославији.

*

Иако све до сада изнете бројке у овој чланку саме за себе јасно илуструју снагу и процват наше филателије у појединим народним републикама и у читавој ФНР Југославији, не могу а да не извршим

поређење са филателистичком организацијом у старој Југославији. Ово поређење је нужно, јер се тек кроз њега рељефно и у потпуности може сагледати снажан развој филателије у ФНР Југославији.

Но, пре него што пређем на само поређење, желим да изнесем неколико неопходних података:

1) — Према „Филателистичком алманahu 1939“ — стр. 148:

— на дан 1 августа 1937 године, бивши „Југословенски филателистички савез“ имао је 29 филателистичких друштава и клубова са укупно 1.322 члана;

— крајем 1937 и током 1938 год. основано је још 7 нових филателистичких организација, тако да је на дан 1 децембра 1938 године „Југословенски филателистички савез“ обухватао 36 филателистичких организација са 1.542 члана.

2) — Према „Филатели“ — гласнику „Југословенског филателистичког савеза“ бр. 11 од 1940 године:

— На дан 21 јануара 1940 год. у време одржавања Седме редовне скупштине, „Југословенски филателистички савез“ је имао 33 организације са 1.228 чланова;

— а на дан 20 октобра 1940, у време одржавања Осме редовне скупштине, „Југословенски филателистички савез“ је имао 34 организације са 1.239 чланова.

3) — За време рата рад филателистичких одганизација у већини земаља Југославије сасвим је био замро.

Ако извршимо поређење највећег броја филателистичких организација и чланова бившег „Југословенског филателистичког савеза“ старе Југославије (стање од 1 децембра 1938 год.) са стањем у коме се налазе филателистичке организације на дан 31-XII-1950 год. у ФНРЈ, и на дан 10 јула 1951 године у НР Србији, тада се добија оваква слика:

1) Пораст у читавој ФНРЈ:

Ред. бр.	Стање на дан	Број основних филателистичких организација	Укупан број организованих чланова
1	1-XII-1938 год. у „Ј. Ф. С.“	36 (100%)	1.542 (100%)
2	31-XII-1950 год. у ФНРЈ	128 (355,55%)	10.267 (665,82%)
	Пораст	92 (255,55%)	8.725 (565,82%)

— што значи да је на дан 31-XII-1950 год. — у читавој ФНР Југославији било 3,55 пута више филателистичких организа-

ција и 6,65 пута више организованих чланова — филателиста него у бившој Југославији на дан 1-XII-1938 године.

2) Пораст у НР Србији:

Ред. бр.	Стање на дан	Број основних филателистичких организација	Укупан број организованих чланова
1	1-XII-1938 год. у „Ј. Ф. С.“	36 (100%)	1.542 (100%)
2	10-VII-1951 год. у „С. Ф. С.“	54 (150%)	3.961 (256,87%)
	Пораст	18 (50%)	2.419 (156,87%)

— што значи да је на дан 31-XII-1950 године, само на територији НР Србије, у оквиру Савеза филателиста Србије, било 1,50 пута више филателистичких организација и 2,56 пута више организованих чла-

нова филателиста, него у читавој бившој Југославији у оквиру тадашњег „Југословенског филателистичког савеза“ на дан 1-XII-1938 године.

Потреба оснивања Савеза филателиста Југославије

Но, без обзира на то што су се у народним републикама оформили филателистички савези и врло брзо нарасли у организације са знатним бројем чланова и показали пуно успеха у раду — они ипак овако организационо издвојени као какве оазе нису могли да правилно функционишу и да се свестрано развијају како то треба из разлога што је недостајало између њих организационе повезаности. Наиме, при оваквој ситуацији недостајала је нужна чврста, јединствена филателистичка организација која би обухватила све филателистичке организације у Југославији, недостајао је Савез филателиста Југославије на челу са највишим југословенским филателистичким руководством, са програмом и статутом (са правилима) обавезним за све наше републичке филателистичке савезе и за све организоване филателисте у Југославији. Укратко речено, и поред постојања републичких филателистичких организација са знатним бројем чланова, није било заступника и репрезентанта филателије у земљи и у иностранству. Због овога није било ни филателистичког рада усмереног у једном правцу, није било јединства воље и акције међу филателистима у Југославији, није било ни координације у раду међу републичким филателистичким савезима; а са друге стране ми смо остали све до овог момента по страни и од Међународне филателистичке организације ФИПА и од других међународних филателистичких акција. Овакав положај наших филателистичких организација у републикама није био у складу са нашом социјалистичком стварношћу. Даљи рад и омасовљење наших филателистичких организација нужно су захтевали да се са оваквом ситуацијом брзо расчисти и сви непосредни проблеми југословенске филателије ставе на дневни ред и отпочне са њиховим брзим и ефикасним решавањем у интересу даљег развика, јачања и усавршавања филателијае у ФНРЈ, а и ради популарисања, заступања и репрезентовања исте у иностранству.

Да би се ова празнина попунила, да би се на принципу равноправности, основала јединствена југословенска филателистичка организација и кроз њу у једном смеру одвијао даљи рад југословенске филателије, у духу даљег продубљавања братства и јединства наших народа — основан је од претставника републичких филателистичких организација Иницијативни одбор за оснивање Савеза филателиста Југославије.

На своја четири радна састанка (први је одржан у Београду на дан 9-XI 1950 год.; други у Сарајеву на дан 29 новембра 1950 год.; трећи — у Београду на дан 26 марта 1951 године и последњи, четврти у Загребу на дан 15 јуна о. г. пре подне), Иницијативни одбор је извршио све потребне при-

преме за оснивање Савеза филателиста Југославије.

Тако је на дан 15 јуна ове године по подне одржана у Загребу Оснивачка скупштина Савеза филателиста Југославије.

На овој значајној скупштини остварени су следећи крупни задаци:

1) усвајањем од стране скупштине (на којој је био сваки од републичких савеза заступљен са по 10 пуноправних претставника и пуномоћја) правила и програма рада СФЈ и избором Управног и Надзорног одбора СФЈ, основан је у ствари Савез филателиста Југославије, са седиштем у Београду — јединствена филателистичка организација за читаву Југославију (а решењем Министра унутрашњих послова ФНРЈ — IV бр. 19900 од 20-VII-1951 године, одобрено је према поднесеним правилима и програму рада оснивање и рад Савеза филателиста Југославије са седиштем у Београду, а са делатношћу на територији Федеративне Народне Републике Југославије);

2) донесени су закључци, који поред програма рада СФЈ и задатака из Правила СФЈ, имају бити смерница за рад Савеза филателиста Југославије;

3) упућени су телеграми: другу Титу и Централном комитету Комунистичке Партије Југославије; другу Владимиру Бакарићу, Претседнику Владе НР Хрватске и другу Николи Милановићу, Директору Главне дирекције пошта;

4) донесена је Резолуција против незаконитог издавања поштанских марака од стране ратног злочинца Павелића.

Поред овога, Оснивачка скупштина је одредила висину чланарине и уписнине за СФЈ; донела одлуку по питању прихода и расхода СФЈ и решила да се идућа редовна годишња скупштина СФЈ одржи у Београду.

Значај оснивања Савеза филателиста Југославије

Оснивање Савеза филателиста Југославије, иако са нешто задоцњења (после шест година од завршетка рата) за југословенску филателију и филателисте је од огромног, историског значаја. Многоструки и свестрани значај оснивања Савеза филателиста Југославије састоји се у следећем:

1) Оснивањем Савеза филателиста Југославије оформљена је јединствена масовна организација филателиста Југославије, која ће, међусобно да повеже све републичке филателистичке савезе и преко њих да обухвати и окупи све основне филателистичке организације и организоване филателисте широм читаве Југославије.

Оваква заједничка филателистичка организација обезбеђује да се рад свих републичких савеза у Југославији и њихових основних организација може координирати, у потпуности ускладити са нашом социјалистичком стварношћу и усмерити и једном

правцу, конкретно у правцу нашег социјалистичког развика; а са друге стране принцип на коме се изграђује наш СФЈ омогућује свим нашим републичким савезима и њиховим основним организацијама да у раду развију сву своју иницијативу и дођу до свог пуног, свестраног изражаја, допринеће даљем усавршавању и развiku филателије како на територији своје Народне републике, тако и на територији читаве ФНР Југославије.

Оснивање Савеза филателиста Југославије је било и нужно и неопходно, и до њега је можда требало да дође и нешто раније, јер вероватно је, да би многи проблеми југословенске филателије били већ одавно успешно решени, а овако их се до сада доста нагомилало.

Велики значај оснивања СФЈ лежи и у томе што су филателисти Југославије после толико година организационе расцепканости дошли до заједничке филателистичке организације за читаву Југославију. Решење овог важног организационог проблема је тим значајније што су, као што знамо, филателисти Југославије у прошлости дуго времена били без заједничке организације за читаву Југославију. Тако су на пример у старој Југославији филателисти били без заједничке организације од свршетка I светског рата па све до маја 1933 године, када је формиран бивши Југословенски филателистички савез, који је фактички, као филателистичка организација југословенског значаја, престао да функционише половином 1940 године.

Ако се осврнемо на историски развој филателистичке организације на тлу Југославије, онда можемо тврдити да се највећи значај оснивања СФЈ састоји у томе што су овога пута филателисти оформили филателистичку организацију Југославије потпуно новог типа, и по форми и по садржини, засновану на сасвим другим (социјалистичким, демократским) принципима него што је био бивши ЈСФ. Стога верујемо да ће и са ове стране организовани филателисти Југославије топло поздравити оснивање Савеза филателиста Југославије.

2) До оснивања Савеза филателиста Југославије није било ниједног компетентног југословенског филателистичког тела које би могло да приступа и свршавању многобројних задатака југословенске филателије и да одговорно у земљи и у иностранству заступа и репрезентује југословенску филателију. Међутим, сада постоји у ФНР Југославији Савез филателиста Југославије чији је један од основних задатака да искључиво он заступа и репрезентује југословенску филателију како у нашој земљи, тако и у иностранству, и да решава све проблеме југословенске филателије — што сматрамо, да у развiku наше филателије претставља крупан корак напред.

3) Формирањем Савеза филателиста Југославије створени су услови за даље про-

дубљавање сарадње са Главном дирекцијом пошта у интересу даљег свестраног и брзог развика, јачања и популаризације филателије у ФНР Југославији.

4) Оснивањем Савеза филателиста Југославије обезбеђен је даљи свестрани развик, усавршавање и уздизање филателије на виши ниво и то како у сваком нашем месту и републици, тако и у читавој ФНР Југославији.

5) У Савезу филателиста Југославије наши народи су добили још једну масовну друштвену организацију, која ће са своје стране, кроз филателију, развијати и неговати код великог броја наших грађана и омладинаца љубав према нашој домовини у духу даљег јачања братства и јединства наших народа; која ће изграђивати свесне и активне градитеље социјализма, браниоце независности и даље демократизације наше земље; која ће се кроз сав свој рад борити за очување и учвршћивање мира у свету и допринети даљем јачању међународне солидарности; која ће безброј људи у нашој земљи и у иностранству упознавати са нашом историјом, са нашом Народноослободилачком борбом, са изградњом социјализма, са природним лепотама, културним тековинама и са свим значајним збивањима у ФНР Југославији.

6) Створени су услови да се филателистичка организација Југославије може зачланити у Међународну филателистичку организацију (ФИПА) и да може одговорно отпочети да општи и сарађује и са осталим страним филателистичким организацијама, што ће за даље популарисање, учвршћивање и уздизање наше филателије у међународном филателистичком свету бити од врло велике користи како за Савез филателиста Југославије, тако и за даљи развој међународне филателије.

7) Оснивањем Савеза филателиста Југославије, наша земља је добила још једну масовну организацију, која ће после свог зачлањења, моћи активно да иступа у Међународној филателистичкој организацији, као и код других филателистичких организација у иностранству, против свих оних акција, које буду ишле за тим да умање или оштете углед наше филателије и земље.

8) Створени су услови да се може у ФНРЈ одговорно (од стране СФЈ) отпочети: са организовањем изложби марака савезног значаја (конкретно и Оснивачка скупштина СФЈ је обавезала у својим закључцима прву Управу СФЈ да у 1952 години организује у Београду, уз помоћ поштанске управе ФНРЈ, после Ослобођења, Прву југословенску изложбу); са извођењем разних других филателистичких акција значајних за читаву ФНРЈ и са суделовањем на међународним изложбама, као и у разним међународним филателистичким акцијама.

9) Обзиром на бројне и крупне филателистичке задатке, које треба да решава, Савез филателиста Југославије претставља врло значајну друштвену организацију. У вези овога хоћу да истакнем неколико важних момената за наш даљи рад.

Од Савеза филателиста Југославије наши републички филателистички савези и све наше основне филателистичке организације треба у свом раду да са правом очекују свестрану помоћ по свим питањима филателије. Но, са друге пак стране, и Савез филателиста Југославије очекује од свих својих организација пуну помоћ, јер само заједничким снагама свих наших филателистичких организација и филателиста ми можемо: организационо учврстити, ојачати и оспособити СФЈ да решава крупне филателистичке задатке; допринети да филателија нагло крене напред и да се у нашим редовима оствари пуно јединство. Ова сарадња је тим потребнија што пред Савезом филателиста Југославије стоји неколико врло значајних и крупних задатака, са чијим решавањем треба одмах отпочети, и то:

1) Усклађење рада свих филателистичких организација са правилима и програмом СФЈ.

2) Организационо учвршћење и јачање свих филателистичких организација.

3) Чишћење свих филателистичких организација од остатака шпекулантских елемената.

4) Омасовљење постојећих основних филателистичких организација првенствено са пионирима, омладинцима, радницима и осталим трудбеницима. За ово сада постоје врло повољни услови, јер су у оквиру сталне, све дубље демократизације у нашој земљи, кроз чл. 15 Правила СФЈ основне филателистичке организације добиле право да, „пријем чланова врше Управни одбори подружница или повереништва“, што ће скратити све досадашње дуге процедуре око примања ових чланова у организацију и олакшати са ове стране омасовљење.

5) Указивање пуне помоћи Иницијативном одбору за оснивање Савеза филателиста Црне Горе, ради што бржег формирања Савеза, као и свим иницијативним одборима за оснивање основних филателистичких организација — подружница и повереништва, где год за то постоје услови.

6). Широка популаризација филателије, кроз разне организационе форме, првенствено међу омладом (изложбе марака, предавања, филателистичка штампа, радио, филм и сл.).

7) Васпитавање омладине у нашим организацијама у духу наше социјалистичке стварности.

8) Оживљавање филателистичких састанака богатијим и свестраним садржајем филателистичког рада. Филателистички састанци не треба да остану као до сада, само састанци филателиста за размену марака.

Осим размене марака постоји још безброј проблема у филателији које треба решавати и са којима треба наше чланство упознати.

9) Активизирање организованих филателиста у раду основних филателистичких организација по свим питањима филателије.

10) Организовати упознавање читавог чланства филателистичких организација са целокупним материјалом са Оснивачке скупштине СФЈ.

11) Активно и свестрано учешће — кроз најразличитије организационе форме — свих републичких филателистичких савеза и основних филателистичких организација у свечаној прослави десетогодишњице наше Народне Револуције, а у духу закључака Оснивачке скупштине СФЈ.

12) Припрема за I југословенску изложбу марака 1952 год. у Београду.

13) Покретање службеног билтена Савеза филателиста Југославије.

14) Усклађивање писања филателистичких часовиса и литературе са Правилима СФЈ.

15) Испуњавање финансијских и других обавеза републичких филателистичких савеза према СФЈ.

16) Успостава везе и сарадња са свим масовним организацијама.

Све ове задатке, а и многе друге, Савез филателиста Југославије треба да оствари, јер зато постоје сви услови. Но, у коме ће их року остварити и у каквом квалитету, највише ће зависити од читаве филателистичке организације, јер без свестране, сталне помоћи Савезу филателиста Југославије од стране руководства републичких филателистичких савеза и свих основних филателистичких организација и организованих филателиста — само руководство СФЈ неће моћи много да уради. Изложени задаци су, задаци не руководства СФЈ, него читаве филателистичке организације и зато заједничким снагама морамо приступити њиховом решавању.

Овом великом нашем послу треба да приступимо одмах и то свим својим снагама, јер ће извршење ових задатака у многоме омогућити да наша организација врло брзо постане филателистичка организација десетина и десетина хиљада наших омладинаца и трудбеника.

Од нашег даљег рада зависи и то какво ћемо ми место заузети у оквиру међународне филателистичке организације. Од Ослобођења до данас, разне наше масовне друштвене организације, створене под условима народне власти, на разним такмичењима, изложбама, и акцијама у иностранству избиле су у прве редове и стекле велики углед у свету. Сматрамо да и наша организација треба да иде овим путем. Ми можемо, ако се сви заложимо у раду, да допринесемо много за развој како југословенске филателије тако и читаве међународне филателије.

Због свега овога организовани филателисти треба да зађу у сваки кут наше земље, првенствено у наше најразноврсније школе и домове и да тамо потстичу и помажу оформљавање филателистичких језгра, која треба да брзо израсту у безброј наших подружница и повереништава са десетинама хиљада пионира и омладинаца.

Савез филателиста Југославије и републички савези треба да у наше основне организације унесу такмичарски дух и покрену све наше филателистичке организације на извршавање поменутих задатака пред којима сада стоји читава наша филателистичка организација. Добро сачињени оквирни оперативни планови (за извршење ових и свих осталих републичких задатака) од стране руководства републичких филателистичких савеза, предузимање ефикасних, практичних мера за реализацију ових планова и указивање помоћи основним филателистичким организацијама — уз стално во-

ђење нужне оперативне евиденције — може много допринети за организационо учвршћење и јачање наше организације и за постизање у кратком року великих резултата.

Савез филателиста Југославије треба брзо да све ове задатке оствари, да организационо очврсне и ојача и стекне велики углед међу нашим масама, јер ће, верујемо, скоро у вези даље демократизације у нашој земљи, читава наша организација стати пред нове још обимније, одговорније и крупније друштвене задатке и бити принуђена да их брзо и квалитетно решава. А за све то треба се припремити.

Филателија ће се у Југославији развијати само ако јединствени — решавајући све наше задатке заједничким снагама, — идемо стално напред, ако свакодневно корачамо из једне радне победе у другу. Зато постоје сви услови, с тога кренимо у нове победе.

Програм рада Савеза филателиста Југославије

Савез филателиста Југославије има у програму:

1) Сталну сарадњу са Главном дирекцијом пошта по свим питањима филателије.

2) Заступање и репрезентовање југословенске филателије у нашој земљи и иностранству.

3) Претстављање Савеза филателиста Југославије у Међународној филателистичкој организацији и сарађивање са осталим иностраним филателистичким савезима.

4) Приређивање савезних и међународних филателистичких изложбама и помагање републичким савезима у приређивању изложби републичког значаја.

5) Иступање у међународној филателистичкој организацији, код разних страних филателистичких организација у појединим државама и кроз домаћу и страну филателистичку и осталу штампу, као и преко службеног билтена СФЈ — против неовлашћеног, незаконитог и неправног издавања ма каквих ранијих или нових издања поштанских марака и целина (дописница и коверата), која се односе на нашу земљу, ма ко их издавао и оглашавати их за неважеће и безвредносне, а у циљу заштите националних интереса и суверенитета ФНРЈ, наше социјалистичке отаџбине, као и у циљу сачувања угледа југословенске филателије и даљег несметаног развоја, усавршавања и популаризације филателије у ФНРЈ, као и популаризације филателије у иностранству.

6) Кроз читав свој рад Савез филателиста Југославије ће стално радити на даљем популарисању, развијању и јачању међународне солидарности и учвршћења мира у свету.

7) Даљи развој, усавршавање и популаризација филателије у ФНРЈ, као и популаризација у иностранству.

8) Помагање републичких савеза у раду и организовање савезних такмичења у циљу даљег развоја и унапређивања филателије у земљи.

9) Масовним окупљањем трудбеника и омладине у републичке савезе пропагирати и подизати филателију и кроз њу развијати љубав према домовини у духу даљег јачања братства и јединства наших народа, доприносећи на тај начин и са своје стране стварању свесних и активних градитеља социјализма.

10) Ширити кроз филателију смисао за лепо, за боље упознавање историје, географије, графичке и других уметности, као и осталих културних тековина и при томе развијати и јачати другарство, скромност, уредност и штедњу.

11) Кроз домаћу и страну филателистичку и осталу штампу пропагирати нашу марку и целине (дописнице и коверте), те помоћу ових упознавати иностранство са нашом Народноослободилачком борбом, са изградњом социјализма, као и са природним лепотама, културним тековинама и са свим осталим значајним збивањима из живота ФНРЈ.

12) Издавање службеног билтена СФЈ на једном од домаћих језика и на страним језицима, а повремено издавање стручне, научне и популарних публикација из области филателије.

13) Подизање подмлатка филателије у нашој земљи и одгајање у духу социјализма.

14) Помагање и унапређивање стручне филателистичке литературе, средишта за испитивање марака и верификација стручних испитивача марака на основу посебног правилника који доноси Управни одбор.

15) Водити борбу против фалсификовања марака, растурања фалсификата, шпекулативних филателистичких творевина, као и евентуалне шпекулације међу организованим филателистима ФНРЈ.

16) Предузимати мере за правилну обраду југословенских марака у нашим и иностраним каталозима, те исправљати неистинито и нетачно писање о појединим нашим издањима марака у страниј штампи.

17) Одржавати најтешњу сарадњу са осталим масовним организацијама.

Федеративна Народне Републике Југославија
МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ
ПОСЛОВА

IV. Бр. 19900

20-VII-1951 г.

Београд

Решењем овог Министарства IV Бр. 19900 од 20-VII-1951 године, одобрен је рад Савезу филателиста Југославије по овом програму.

Смрт фашизму — Слобода народу!

ЗА НАЧЕЛНИКА IV УПРАВЕ

За шефа Отсека,

Ј. Милошевић, с. р.

Правила Савеза филателиста Југославије

I. Назив, седиште и задатак Савеза

Чл. 1

У циљу окупљања и претстављања филателиста у целој Федеративној Народној Републици Југославији и заступања у иностранству, оснива се Савез филателиста Југославије под називом „Савез филателиста Југославије“.

Савез филателиста Југославије је масовна добровољна организација, која удружује филателисте ФНРЈ преко савеза филателиста народних република и његова се делатност простире на подручју читаве Федеративне Народне Републике Југославије.

Седиште Савеза је у Београду.

Чл. 2

Савез филателиста Југославије има свој печат са натписом „Савез филателиста Југославије“ у ћирилици и латиници.

Чл. 3

Задатак Савеза је:

1) Популаризација, даљи развој и усавршавање филателије у ФНРЈ.

2) Помагање републичких савеза у раду и организовање савезних такмичења ради развоја и унапређивања филателије у земљи.

3) Масовним окупљањем трудбеника и омладине пропагирати и подизати филателију и кроз њу развијати љубав према домовини у духу даљег јачања братства и јединства наших народа, доприносећи на тај начин и са своје стране стварању свесних и активних градитеља социјализма.

4) Ширити кроз филателију смисао за лепо, за боље упознавање историје, географије, графичке и других уметности, као и осталих културних тековина и при томе не-

говати другарство, скромност, уредност и штедњу.

5) Кроз домаћу и страну филателистичку и осталу штампу, као и личним дописивањем својих чланова са филателистима у иностранству пропагирати нашу марку и целине (дописнице и вредноснице), те помоћу ових упознавати их са нашом историјом, Народноослободилачком борбом, изградњом социјализма, природним лепотама, културним тековинама и свим значајним збивањима из живота ФНРЈ.

6) Стварати подмладак филателиста у нашој земљи и одгајати га у духу социјализма.

7) Заступати и репрезентовати југословенску филателију у нашој земљи и у иностранству.

8) Приређивати савезне и међународне филателистичке изложбе, суделовати на међународним изложбама и помагати републичким савезима у приређивању изложби републичког значаја.

9) Помагати и унапређивати стручну филателистичку литературу, републичка средишта за испитивање марака и верифицирати стручне савезне испитиваче марака на основу посебног правилника којег доноси Управни одбор СФЈ.

10) Водити борбу против фалсификовања марака, растурања фалсификата, шпекулативних филателистичких творевина, као и против евентуалне шпекулације међу организованим филателистима.

11) Предузимати мере за правилну обраду југословенских марака у нашим и у иностраним каталозима, те исправљати нетачно и неистинито писање о појединим нашим издањима марака у страниј штампи.

12) Стална сарадња са поштанском управом ФНРЈ по свим питањима филателије.

13) Одржавати везе са Међународном филателистичком организацијом и осталим филателистичким савезима.

14) Издавати службени билтен СФЈ а повремено издавати стручне научне и популарне публикације из области филателије.

15) Иступати у Међународној филателистичкој организацији, код разних страних филателистичких организација у појединим државама, и кроз домаћу и страну филателистичку и осталу штампу, као и преко службеног билтена СФЈ — против неовлашћеног, незаконитог и бесправног издавања ма каквих ранијих или нових издања поштанских марака и целина, које се односе на нашу земљу, ма ко их издавао, и оглашавати их за неважеће и безвредносне, а у циљу заштите националних интереса и суверенитета ФНРЈ, наше социјалистичке отаџбине, као и у циљу сачувања угледа југословенске филателије и даљег несметаног развоја, усавршавања и популаризације филателије у ФНРЈ, као и популаризације у иностранству.

16) Кроз читав свој рад Савез филателиста Југославије ће стално радити на даљем популарисању, развијању и јачању међународне солидарности и учвршћења мира у свету.

17) Управљати приходима и целокупном имовином СФЈ.

18) Успоставити и одржавати најтешњу сарадњу са осталим масовним организацијама.

II — Ч л а н с т в о

Чл. 4

Чланство Савеза филателиста Југославије сачињавају републички филателистички савези.

Савез филателиста Југославије може изабрати своје почасне чланове на скупштини. За почасног члана може да буде изабрано лице из земље, које је нарочито заслужно за југословенску филателију. Предлог за избор ставља СФЈ или републички савез.

III — Органи Савеза

Чл. 5

Органи Савеза филателиста су:

- 1) Скупштина;
- 2) Управни одбор Савеза; и
- 3) Надзорни одбор.

Чл. 6

Скупштина Савеза филателиста Југославије је врховни орган Савеза.

Скупштину сачињавају делегати републичких савеза, који су изабрани на њиховим годишњим скупштинама. Сваки републички савез је претстављен са по 10 делегата.

Скупштина може бити редовна или ванредна. Редовна скупштина састаје се један-

пут годишње у месту, које је одредила прошла скупштина, најкасније до 1 јуна сваке године. Сазива је Управни одбор Савеза писмено и то најмање два месеца пре заказаног састанка уз објаву дневног реда. Ванредну скупштину сазива Управни одбор СФЈ према потреби или на захтев Надзорног одбора, или на захтев најмање три републичка савеза и то у року од 15 дана, а најкасније 30 дана од дана постављеног захтева.

За доношење пуноважних одлука потребно је присуство најмање половине свих одређених делегата, у противном скупштина ће после једног сата отпочети пуноважно са радом, без обзира на број присутних делегата.

Скупштина доноси одлуке већином заступаних верифицираних гласова делегата. У случају да су гласови подељени, сматра се да закључци нису прихваћени.

Чл. 7

У надлежност Скупштине спада:

1) Разматрање извештаја Управног и Надзорног одбора СФЈ.

2) Давање разрешнице старом Управном и Надзорном одбору, одобравање завршног рачуна, те бирање новог Управног и Надзорног одбора.

3) Одређивање годишњег плана рада СФЈ.

4) Допуњавање, мењање и тумачење правила СФЈ.

5) Одобравање прорачуна прихода и расхода СФЈ.

6) Одређивање места за одржавање следеће скупштине.

7) Одређивање висине чланарине и предлагање и одређивање награда заслужним савезима, подружницама и појединцима.

8) Одлука о престанку рада Савеза и расподела његове имовине.

Чл. 8

Управни одбор СФЈ састоји се од претседника, пет потпретседника, секретара, благајника и по два одборника из сваког републичког савеза.

Савез филателиста Југославије, као правно лице, заступа претседник и секретар. У случају спречености претседника заступа га један од потпретседника и секретар, а у случају спречености секретара један члан Управног одбора кога одреди Управни одбор.

Управни одбор се бира на годину дана. Управни одбор се састаје према потреби, а најмање сваких шест месеци.

Управни одбор између две скупштине руководи читавим радом СФЈ у оквиру ових правила и одлука Скупштине.

На седницама Управног одбора сваки републички савез при гласању има једнаки број гласова.

Чл. 9

Надзорни одбор састоји се од по једног члана из сваког републичког савеза и по једног свог заменика који између себе бирају претседника и секретара.

Надзорни одбор надзире сво административно и финансиско пословање Управног одбора СФЈ и састаје се најмање једанпут годишње.

Надзорни одбор СФЈ бира се на годину дана.

Свакој седници Управног одбора мора присуствовати најмање један члан Надзорног одбора, али само са саветодавним гласом.

Чл. 10

Одлуке и закључци у Управном и Надзорном одбору доносе се већином гласова присутних чланова.

За доношење правоваљаних одлука потребно је присуство више од половине изабраних чланова одбора.

Чл. 11

Финансиска средства СФЈ су:

- 1) Чланарина која се плаћа према броју чланова републичког савеза, а на темељу закључка Главне скупштине;
- 2) приходи од приредаба и изложби СФЈ;
- 3) једнократна уписнина републичких савеза као чланова СФЈ;
- 4) остали приходи СФЈ.

Чл. 12

Материјално и финансиско пословање СФЈ обавља се према посебном правилнику, којег доноси и мења Скупштина.

Предлоге за промену правилника треба послати најкасније са позивом на скупштину.

IV — Филателистичка организација у народној републици

Чл. 13

Савез филателиста народне републике је руководећа филателистичка организација на подручју народне републике, те повезује и усмерује рад својих подружница.

Чл. 14

Подружнице су основне организације републичких савеза које се оснивају у свим местима где зато постоје услови према правилима републичких савеза. У колико нема у којем месту довољан број чланова за оснивање подружнице, оснивају се повереништва.

Подружнице и повереништва раде на основу правила републичких савеза.

Чл. 15

Чланови републичког савеза су: редовни, омладинци и пионери, ванредни и почасни.

Редован члан може бити сваки грађанин ФНРЈ који ужива грађанска и политичка права и који се бави активно филателијом.

Омладинци су лица од 14 до 18 година, која се зачлане на основу претходног одобрења родитеља или старатеља.

Пионери су лица до 14 година, која се зачлане на основу одобрења родитеља и пионирске организације.

Ванредни члан може бити страни држављанин, док живи на подручју ФНРЈ, ако је члан филателистичке организације у својој земљи.

За почасног члана може бити изабрано на скупштини Савеза лице из земље, које је нарочито заслужно за југословенску филателију. Предлог ставља Управа републичког савеза или подружнице.

Пријем чланова врши Управни одбор подружнице или повереништва. Пријем ванредних чланова врши Управни одбор републичког савеза на предлог подружнице или повереништва.

Чл. 16

Члан републичког филателистичког савеза има право да користи све повластице које пружа СФЈ и републички савез својим члановима.

Чл. 17

Дужности чланова су:

- 1) да се придржавају у свему прописа ових правила и правила свога републичког савеза и да извршавају задатке који произилазе из њих и одлука органа републичких савеза или подружница, односно повереништва;
- 2) да чувају углед филателистичке организације;
- 3) да активно учествују у раду подружнице или повереништва;
- 4) да имају своју збирку марака;
- 5) да редовно плаћају чланарину;
- 6) да похађају филателистичке састанке према одлукама које издају управе републичких савеза и подружница.

Чл. 18

Чланство престаје добровољним иступом, смрћу, брисањем или искључењем, због грубе повреде правила Савеза, непридржавања дужности члана републичког савеза, противнародног рада и сл. Ванредни члан престаје били члан СФЈ одласком са територије ФНРЈ.

Чл. 19

Евентуалне спорове између републичких савеза или спорове између СФЈ и републичких савеза решава Скупштина савеза филателиста Југославије.

Ова правила ступају на снагу кад их прихвати Оснивачка скупштина СФЈ и одобри надлежни државни орган.

У случају престанка рада СФЈ, орган који доноси одлуку о томе, доноси одлуку о расподели имовине СФЈ.

V — Прелазне одредбе

Овлашћује се Управни одбор, да у заједници са Надзорним одбором изради правилник о финансиском пословању за 1951/52 год.

Драган Новак

Провизорна издања за окупирану Македонију и Тракију из 1941 године

Након слома старе Југославије, некако у мјесецу јуну 1941. год. појавиле су се на тржишту коверте са југословенским или грчким претисканим маркама. Марке су биле претискане (или правије речено жигосане) ручним жигом, који приказује наша слика једанпут увећано, а осим тога жигосане поштанским жиговима из Битоља, Дедеагача и Варне. На налећу коверата налазио се пролазни жиг поште Софије 18. V. 41.-16. Толико према сјећању о тим ковертама! Говорило се онда о неким привременим издањима за Македонију и Тракију поводом „ослобођења“. Према вијестима из иностране филателистичке штампе изгледала би каталогизација оба издања овако:

I. Привремено издање за Македонију

Југословенске пригодне марке бр. 81, 286—289 и налепница „УРИ“ из 1921. претискане ручним жигом.

I. 10+10 пара црвена УРИ.

II. Дин. 0.50+0.50 сиво-зелена (Добро Поље; 81)

III. Дин. 0.50+0.50 маслинасто-зелена (Бојовници; 286)

IV. Дин. 1.—+1.— црвено-смеђа (Бојовници; 287)

V. Дин. 1.50+1.50 тамно-зелена (Бојовници; 288)

МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА

IV. Бр. 19900

20-VII-1951 г.

Београд

Решењем овог Министарства - IV Бр. 19900 од 20-VII-1951 године, одобрен је рад Савезу филателиста Југославије по овим правилима.

Смрт фашизму — Слобода народу!

ЗА НАЧЕЛНИКА IV УПРАВЕ

за шефа Отсека;

М. П.

Ј. Милошевић, с. р.

VI. Дин. 2.—+2.— љубичасто-плава (Бојовници; 289)

Бројеви према каталогу „Југофилателије“ за 1950.

Бр. I је инвалидска марка издања 1921 с претиском „УРИ—URI“, која, као налепница, није у старој Југославији никада имала франкатурну вриједност. Бр. II спада у пригодно издање из 1931. год. у корист српског војничког гробља и Паризу, а бр. III до VI су из пригодног издања из 1941. год. у корист Звезе бојовиков у Љубљани. Такав састав „серије“ је свакако карактеристичан.

II. Привремено издање за Тракију

Марке грчког провизорног издања за Тракију из 1920. год. (са претиском „Дионисис Дотихес Трахес“) претискане ручним жигом.

I. 1 лепт. зелена (167; 63)

II. 3 лепт. румена (169, 65)

III. 5 лепт. зелена (170; 66)

IV. 15 лепт. светло-плава (172; 68)

V. 2 лепт. ружичаста (247; 76)

Бројеви према Цумштајновом каталогу, при чему први број у загради означава број основне грчке марке, а други је број привременог грчког издања за Тракију. И код овог издања је карактеристично, да су употребљене марке из 1920. године.

Ручни двокружни жиг има пречник спољног круга 15 мм., а пречник унутрашњег 8½ мм. У унутрашњем кругу налази се слика лава из бугарског грба, а у прстену текст горе „БЕЛГАРИЈА“ и доле „1941“ Чини се да се ради о жигу који је био одређен за жигосање других ствари, а добродошао ето и за прављење „марака“. Ни-

сам могао доћи до података, ко је иницијатор ових ослободилачких издања, за која се може рећи с правом: какво ослобођење, такве марке! А не сјећам се данас тачно ни облика и легенде поштанских жигова, којима су марке жигосане на ковертама тј. да ли су то били стари југословенски и грчки жигови или нови бугарски жигови. Врло је вјероватна верзија да су оба издања направљена у Софији, само су спекуланти доста неспретно и наивно инсценирали ствар.

»*Berner Briefmarken Zeitung*« из 1941. коментарисала је појаву тих издања на слиједећи начин: „Претисак нам се чини двојбене природе, а упућеном оку упада, да округли отисак жига јасно пробија на налеће коверте. Недвојбено је претисак (отисак жига) извршен након што су марке налијељене на коверти. Осим тога чине нам се врло проблематичне и марке, које су послужиле за претисак, ако уважимо, да су ископане двадесет година старе и неважеће поштанске марке, да их сумњиви претисак поновно оживи; шта више, пронађена је у 1941. години за франкатуру способном и једна налепница из 1921. год. Питамо се, због чега су у опште претискане те старе и неважеће поштанске марке?“

Видимо да је фабрикант тих издања покушао, да их протури код Цумштајна. За вријеме прошлог рата био је то уобичајени и једино могући пут, да се обмане западни свијет преко неутралне Швајцарске. Но покушај није успео и оне су за запад пале у заборав. Из Бугарске не долазе каталози већ више година зато ми није познато, да ли који од њих покушава одржати та фантазијска издања у животу и с каквим подацима оправдава то настојање. Могуће је којем од другова сакупљача из Македоније нешто више познато о тим маркама? Добро би било, да нам опише све што му је познато.

Још нека црногорска и македонска издања

1. Југословенске марке с претиском

У једном од италијанских каталога за 1946. годину наишао сам на крају обраде марака Црне Горе на слиједећу информацију о непознатом грчком окупационом издању:

„1943/44. Окупација грчких чета у Црногорским брдима (*Occupazione di bande greche in Alto Montenegro*). Звијезда и рјеч ЕΛΛΑΣ (у црвеној или у црној боји) грчким словима на југословенским маркама издања 1939/40.

Дин. 0.50 наранчаста (црни претисак)

Дин. 1.— зелена (црвени претисак)

Дин. 1.50 (црни претисак)

Дин. 2.— јоргованаста (црни претисак)

Дин. 3.— црвено-смеђа (црвени претисак)

Дин. 4.— ултрамаринска (црвени претисак).

Друге вредности нису нам претискане познате“.

Сама стилизација увода звучи и сувише наивно и доказује, да редакција није била на пријатељској нози с географијом, кад је унијела информацију о том издању у каталог. Јер нама није познато ама баш ништа о некој грчкој окупацији Црне Горе. Теоретски би постојала могућност, да су грчки партизани у борби против окупатора издавали нека своја издања на оном подручју Грчке, које су држали у својим рукама. Али је невјероватно, да би се они служили југословенским маркама, кад су на много лакши начин могли доћи до грчких марака. Држим да се ради о фантазиском издању, које је направио неки префриганац у намјери, да италијанским филателистима сервира у тадашњим мутним притикама нарочите „специјалитете“. Након слома старе Југославије није било тешко доћи у Црној Гори и Далмацији до марака издања 1939/40. Каталог ништа не говори ближе о претиску. Вјероватно, да су звијезда и реч ЕΛΛΑΣ ударане на марке ручним жиговима.

II. Издање „Ловћенски одред“ из 1941/42 г.

Исти каталог (*Landmans Europa* 1946.) донео је и поставу тог издања:

„1941/42. Југословенске франко марке 1939/40. са сликом краља Петра и претиском „ЛОВЋЕНСКИ / ОДРЕД“.

Црни претисак: Дин. 0.25 црна

Дин. 0.50 наранчаста

Дин. 1.— зелена

Црвени претисак: Дин. 0.25 црна

Дин. 0.50 наранчаста

Дин. 1.— зелена.

Те су марке претискали југословенски партизани, који се налазе у брдским зонама у границама Црне Горе, ручним жигом у црној и црвеној боји. Претискане су само три вредности и то, како се претпоставља, у малом броју примерака.“

Осим те информације нисам нашао ништа детаљније о том издању ни у италијанској филателистичкој штампи, ни у мемоарним публикацијама из народно-ослободилачке борбе. Није ми познато, да ли су сачувани какви подаци у војном музеју. Могуће би читаоци из Црне Горе знали подробније о том издању?!

III. Бугарске марке с претиском „Македонија / е наша“ из 1941. год.

Немачке трупе ушле су у Македонију 6. априла 1941. и, као што је познато, након слома југословенског фронта напредовале даље. У исто вријеме надирале су из Албаније италијанске трупе. Југословенска поштанска служба престала је функционисати. Нијемци и Италијани служили су се својим војним поштама. У другој половини априла почеле су бугарске војне и

цивилне власти преузимати подручје Македоније у границама одређеним од Берлина и Рима. Трајало је дуже време, док је бугарска поштанска управа организовала поштански промет. У прво вријеме служила се војска, цивилне власти и чиновници бугарском војном поштом. Од друге половине маја 1941. почео је ограничено поштански промет. Југословенске марке и остале поштанске вредноснице стављене су изван крепости, а њихова употреба забрањена. Вриједеле су искључиво бугарске марке и вредноснице. У том периоду настала су нека „издања“, која су изразито спекулативног карактера. Једно од тих издања, и то оно ручним претиском „БЪЛГАРИЈА 1941“ описао сам у ранијем чланку, а данас ћу упознати читаоце с другим издањем, за које сам нашао доста оскудне податке у чланку Јана Панлиеа »De Postzegels van Macedonie« у холандском часопису »Nederlandsch. Maanblad voor Philatelie« из 1947. године.

Према приказу Јана Панлиеа претискане су неке бугарске марке из 1941. г. с претиском „Македонија / е наша“ и сликом лава из бугарског грба у књиготиску. Ради се о слиједећим маркама:

- 10 стог. љубичаста (428)
- 30 стог. наранчаста (432)
- 30 стог. тамно-зелена (433)
- 1 лев зелена (405)
- 1 лев зелена (424).

Инж. Ал. Ј. Петровић

Упути у филателију

Албуми — уређивање марака у албуму

Албум је књига у коју се уносе и у којој се чувају марке и друге целине привршћене на одређеним местима.

Први албуми појавили су се у 1862. години у Енглеској и Немачкој.

Албуми могу бити са штампаним текстом или без њега. Они са штампаним текстом подељени су у поља према величини марака; у тим пољима уцртане су слике појединих марака или отштампани каталошки бројеви или номиналне цене марака и друге ознаке, те да би скупљач према тим подацима могао тачно одредити место марке, коју жели у албум унети.

Албуми су различити по обиму и по обради текста. Постоје албуми за почетнике од већег или мањег броја листова, са разним сликама појединих марака из разних серија и од свих земаља; текст је скоро увек на обема странама листова.

За одрасле скупљаче постоје албуми, у које се могу уносити целе серије марака; њима се служе скупљачи, који састављају

Панлие означава висину накладе с 15 до 100 комада за поједине вредности.

Ради се о приватном фантазиском издању. Изгледа да је Панлие добио информације о томе и још о неким другим издањима из Бугарске. Те информације примио је под готов грош и није у свом излагању заузео потребан критички став. Ако ништа друго, а оно га је морала наклада од 15 до 100 комада упутити, да се не ради о службеном или полуслужбеном локалном издању. Бугарска поштанска управа увела је у Македонији бугарске марке без икаквог претиска. Према информацијама немачке филателистичке штампе из оног времена није бугарска поштанска управа признала ниједно од тзв. привремених и локалних издања. Чак је забранила претискавање бугарских марака у промету. Ја тих „марака“ нисам видео и држим да се не ради о претиску извршеном у књиготиску, већ да су направљене с ручним жигом и то, наводно, дно слично издање и то бугарске марке с у Битољу.

У Битољу је направљено 1941. г. још једним претиском у облику цвијета. Направљен је ручни жиг, наводно из гуме. Због непримања бугарских часописа и каталога нисам у стању вршити даље провјеравање.

Марке оба спекулативна издања жигосане су или бугарским жиговима за Македонију или жиговима немачке војне поште.

своје збирке према каталогу. И тих албума има са листовима штампаним са обе или само са једне стране. Они први се више избегавају, јер се у њима, и поред највеће пажње, марке могу оштетити. Модерни албуми су сви, без изузетка, штампани само са једне стране. По обиму могу бити за цео свет или за поједине континенте или државе. И код њих су листови подељени у поља за лепљење марака и у њима су или слике или само каталошки редни бројеви марака, које треба у њих улепити; дакле, свака марка мора имати своје одређено поље.

За специјалисте или за филателисте, који желе да уређују своје збирке по свом укусу и по свом нахођењу, постоје албуми без текста. Ради лакшег распоређивања марака површине листова могу бити подељене тачкицама или мрежом, израђеним са врло бледом бојом, а само су оквири листова израђивани у црној или некој другој јаче израженој боји. Не препоручује се ни

израда јако изразитих и компликованих оквира, као ни јако истакнутих натписа. У опште, марке треба саме да се истичу својом лепотом, а не разним компликованим оквирима, са шарама и натписима. Има филателиста, који своје албумске листове украшавају разним пригодним, географским, историским и др. цртежима. Ма да је ово ствар укуса, не би требало у томе претеривати, јер недовољно леп или претрпан цртеж може упропастити изглед листа. Сем тога, цртеж мора бити у врло јакој вези са маркама, било са њиховим сликама, или са поводом њиховог постанка и др. За скупљаче по каталозима нарочито је важно да им листови буду просто, али укусно израђени. За специјалне скупљаче стоји друкчије; они су принуђени да своје збирке допуњују разним натписима, стрелицама и цртежима ради објашњавања својих сабраних објеката, — али ни ти натписи не треба да смање утисак, који треба марке увек да стварају, односно да се марке у тим натписима, цртежима и др. не изгубе.

Има албума чврсто увезаних, а има их и таквих, да се у њима могу поједини листови замењивати или додавати, јер се са додатком нових листова ствара могућност скупљања и најновијих издања марака. Овакви се албуми зову **перманентни**. Прва издања перманентних албума била су са листовима нанизаним на цевчице утврђене за корице завртњима; доцнија издања пак су са корицама са „клемфедером“. У најновије време опет се враћа на први начин, нешто измењен, али зато се долази до сигурнијег чувања листова; из повеза са „клемфедером“ листови лакше, делимично или сасвим, испадају, и то је, у главном, био разлог враћању првом начину повеза; нешто тежа измена листова не долази толико до изражаја, јер се листови замењују или додају врло ретко.

За скупљање поштанских целина, ковирата са маркама и жиговима, максимумкарата, као и предфилателистичких писама израђују се специјалним албуми.

Уређивање марака у албуму

Кад се добије нов албум и кад се има довољно времена и воље за тај рад, приступа се уређивању марака у албуму. За сваку марку нађе се за њу одређено поље и ту се пажљиво утврди помоћу лепка. Непажљиво одређивање места и преношење марке са тога на друго место може довести до оштећења марке и прљања албума. Прво је штетно, а друго ружно.

Лепци су правоугаони папирићи са гумом са једне стране. При употреби они се превију на два дела: један мањи који се лепи за марку, други већи који се лепи за албум. Лепци могу бити снабдевени гумом и са обе стране и тада се не превијају, већ се једним крајем с једне стране залепе за марку, а другим крајем са друге стране за

албум. У интересу је скупљача да не жали нешто већи издатак за што је могућно бољу врсту лепка, јер од каквоће лепка зависи постојаност марака на своме месту у збирци. Рђавим лепком залепљена марка лако се одлепи и може се изгубити, згужвати итд. Не сме се ни помислити да се употреби какво лепљиво средство за непосредно лепљење марака на албумским листовима, или рубови од табака марака, или какав други папир снабдевен гумом. — За нове неупотребљене марке препоручује се употреба „енглеских лепака“, који на лепку (гуми) марке не остављају никакве трагове.

Кад се набави жељена врста лепка, узме се један лепак и превије, као што смо напред рекли; мањи део се лако овлажи и залепи за марку при њеном врху, тако да његов превој дође најдаље до врха зубаца или испод ивице сечене марке, те да се доцније марка може, при прегледању, превртати, а да се зупци не оштете. Није укусно да лепци провирују изван марака. Исто тако треба и ону страну лепка према албумском листу овлажити само на једном делићу, тако да би се при евентуалном преношењу из једног албума у други или при узимању из изборне свешчице могли понова употребити, не замењујући их.

Али ако су марке неупотребљене, где лепак не може више да лепи или је упола отцепљен, не треба га са марке скидати, јер тада, не само да се гума са марке скида, већ, у највише случајева, један део марке, нарочито зупци страдају. Не треба лепак (део који је био залепљен за албум или свешчицу) сасвим кратко откинути и преко тога лепка залепити нов лепак, већ отсећи од остатка дужег дела маказама на дужини од 3—5 мм. од превоја и на тај заостали део залепити нов лепак, па помоћу њега улепити марку у албум. Тако се никада први лепак на марци, и кад је сасвим слабо залепљен, не уништава.

Код филателиста, нарочито оних, који уносе у албуме само неупотребљене марке, одомаћио се израз „**први лепак**“. Под тим изразом разуме се први залепљени лепак на једној марци, који више није замењиван (било при преношењу марке из албума у албум или и кад се из албума извади ради преноса у класере или за размену).

При лепљењу марака треба бити врло пажљив; мора се пазити на чистоћу, на брижљиво лепљење, на укусно постављање марака у албуму. Пре рада треба добро опрати руке, да се додиром прљавим рукама не би марка упрљала. Препоручује се да се код марака избегава рад рукама непосредно, већ помоћу пинсете. На рад с пинсетом лако се навикне, а тиме се постиже увек много у чистоћи збирке.

Марку треба пажљиво поставити, те да слика стоји тачно у одређеном пољу, подједнако удаљена од обележених граница поља. Веома је препоручљиво да се у ал-

бум уносе добро центриране марке, и такве марке, правилно залепљене, чине врло добар утисак. Врло ружно изгледају марке постављене укосом, или не у једној линији, или нецентрирано према границама поља итд.

Кад се марка лепи, не треба лепак јако влажити, јер се течност прелива ван лепка, а код нових марака и на гуму саме марке, па се ова и непосредно залепи за албумски лист. Ради сваке сигурности треба одмах после улепљења контролисати марку, да се није залепила непосредно за папир, простим издизањем слободног краја марке пинсетом.

Има и течних лепкова, парагуме, за лепљење марака без остављања трагова на гуми марке после одлепљивања. Код ових лепкова нарочито, а и код оних на папирима, треба бити веома обазрив и употребити их тек после извршене пробе, јер често пробијају кроз марке, оставе на њима неизгладиве мрље, — упропасте их.

Неки скупљачи, нарочито они који имају албуме без штампаног текста, не улепљују марке непосредно (помоћу лепкова) на албумске листове, већ између марака и листа умећу нарочите подметаче. То су листићи од дебљег папира, брижљиво исечени, за 1—2 мм. испуштени са сваке стране марке. Боја ових подметача зависи од укуса скупљача; најчешће је црна. Главно је да боја свих подметача у збирци буде иста и да величина подметача буде таква, да

код свих марака испусти ван њих буду исте ширине. На овим подметачима марка се помоћу лепка залепи, као што се лепи за албумски лист, а затим, другим лепком, залепи се подметач за албумски лист. Добра је страна овог начина улепљивања марака у албуму, што се при њиховом преносу не одлепљују марке, већ подметачи, те се на маркама не мењају лепци при сваком њиховом преносу и не излажу се при томе опасности од оштећења.

Ради заштите, нарочито скупоцених марака, неки скупљачи их стављају у нарочите омотаче од целофана или неког другог добро прозирног папира. Док је ово средство препоручљиво за збирке, које се шаљу на избор, не може се препоручити за албуме, јер боја папира од омотача даје маркама мање или више предругојачен тон боји. Кад се већ употреби, тај папир треба да је безбојан и сасвим провидан.

У албумима често се виде на претходним листовима отисци од боје марака са следећег листа; ово је нарочита појава код албума од простијег папира. То даје ружан утисак, а може се избећи уметањем врло танког папира између албумских листова.

Прикупљене марке нових издања, за које се још нема нових листова (код перманентних албума) чувају се у уложним књижицама за марке (класерима), а не у албумима. Кад се изврши уметање нових листова у албум, марке се преносе из класера у њега на напред описани начин.

Бран. Новаковић

ПАРТИЗАНСКЕ ПОШТЕ

(наставак са 213. стране)

ХРВАТСКА

Већ у напред цитираном изводу из Дедијеровог „Дневника“ помињу се релејне станице у пунктови у Бос. Крајини и Хрватској, као и то да су они били снабдевени жиговима.

Башка. — Интересантно је напоменути да су марке из тзв. НДХ („Бошковић“ и „Ратни допринос“) прежигосане жигом црне боје у кругу са натписом „POŠTA BAŠKA“, а у средини петокрака звезда; поред овога жиг са датумом „... MAJ 1945“, такође црне боје.

Драгљана. — Једнокружни жиг са петокраком звездом и легендом „POŠTA“ 6 К а доле „DRAGLJANA“. Обе речи симетрично одвојене крстићима. Боја жига љубичаста (по Гартнеру).

Доњи Лапац. — Двокружан жиг (са спољним дебелим, унутарњим танким кругом) са петокраком у средини. Текст је: горе „POŠTA“, доле „DONJI LAPAC“. Нат-

писи су раздвојени симетрично квадратићима дијагонално подељеним у четири још ситнија квадратића. Боја жига љубичаста. Цензурни жиг, покрај њега, носи датум 7 / III 1945 (по Гартнеру).

Делнице. — Једнокружан жиг са петокраком звездом и легендом „POŠTA“ 6 К. Р. у кругу („Филателија“ 1—6, год. VI).

Задар. — Жиг у потпуности типа поштанског жига; прстенаст са покретним датумом у мостићу. Текст: горе „POŠ...“, доле „ZADAR“; у висини средине мостића уз ивицу жига, петокраке звездице. Жиг је са датумом 26. I. 1945.

Мославина — Чазма. — Жиг из 1944 г. у Чазми са текстом „N. O. KOM. MOSLAVINA POŠTA“ у кругу и са петокраком звездом у средини. Жиг је без датума; боје љубичасте. — Овим жигом жигосане су пошиљке Н. О. комитета, војничка пошта (писма и пакети) слани по куририма у окупирани крајеве. Поштанска такса није наплаћивана („Сабирач“ бр. 1 из 1945 г.).

Мркопаљ. — Ова пошта почела је са радом по капитулацији Италије и размешивала је пошту НОВ-е између Лике и Словеније. Жиг је израдио један столар од гуме, а њиме се служила ова пошта још и крајем 1945 г. — Жиг је округао са текстом у кругу „Pošta MRKOPALJ“ и петокраком у средини, без датума (Подаци по Црнићу и Д. у „Сабирачу“).

Отрић. — Двокружни жиг са петокраком звездом у средини и текстом: горе „ПОШТА“, доле „ОТРИЋ“. Ове две речи су раздвојене на обе стране квадратима састављеним из 4 симетрична квадратића. Израда потсећа на жиг поште Бугојно („Филателија“ 1—6, год. VI).

Фужине. — Исти тип жига као код Делница. Текст „Pošta 6 K. G. P.“ („Филателија“ 1—6, год. VI).

Чазма. — Види напред под Мославина.

Редовни поштански жигови

Пожега (крајем 1944 г.) по М. Коњихоцићу.

Хвар 5. III. 1945

Метковић 21. XII. 1944.

Бенковац 8. II. 1945.

Биоград 20. II. 1945.

Скрадин 1. III. 1945.

Смилчић 17. II. 1945.

Сплит 14. II. 1945 (а за новч. промет 24. III. 1945)

Шибеник 27. II. 1945.

Трогир 13. III. 1945.

Други Рат 13. III. 1945.

Дубровник 9. V. 1945.

Из горе наведеног пописа види се да до 9 маја 1945. у главном раде поште у Далмацији. Далмација претставља заправо једну засебну групу, која има карактер, у главном, очуваних поштанских жигова са већ успостављеним поштанским прометом у зиму 1944/45. — У саобраћају се користе и бродови. Веза са Београдом врши се преко Барија (тј. од Барија бродом, а даље авионом).

У Далмацији срећемо карактеристичне типове цензурних жигова (некада само њих, без поштанских жигова).

Цензурни жигови

I. Жиг у правоугаонику са петокраком звездом и текстом у 2 реда „VOJNA / CENZURA“ лево, а десно, у посебном пољу, број:

1) са ознаком „2“ (по Гартнеру) Метковић

2) са ознаком „13“ Книн

3) са ознаком „3“ Пакоштан.

II. а) Дубровник. — Четвороугаони жиг са текстом у 2 реда „CENZURISANO / Бр. 10“.

б) Сплит. — Исти жиг, само је „Бр. 3“.

III. Цензурни жиг војне јединице П POS. Жиг је црне боје; горе петокрака звезда, доле текст у једном реду „CENZURA II.“

POS-а“. Жиг се налази на писму отпремљеном из те јединице преко поште Задар (26. I. 1945) за Сплит.

IV. Пошта Вис (?). — Непотпун жиг у правоугаоном оквиру, у 2 реда „POŠTA V... / CENZURIRA“. Није искључено да је цензурни жиг поште Вис (по Инж. А. Петровићу).

СЛОВЕНИЈА

Релејне станице.

Средњеприморски округ (сада срез Голица) имао је релејне станице: Р 7, Р 11, Р 12 и Р 13.

Североприморски округ (сада срез Толмин): Р 23, Р 24А, Р 25А, Р 25В и Р 2.

Познати су ови жигови:

Релејна станица Р 12. — Двокружан љубичасто-црвени жиг, са пречником од 34 мм.; текст у прстену: горе „RELEJNA STANICA“, доле „Р 12“; у унутарњем кругу петокрака звезда. Датум ударан посебним жигом (24 APR 1945).

Релејна станица Р 7. — Округао гумени жиг.

Релејна станица Р 26. — Округао, вероватно дрвени жиг.

Релејна станица Р 24А. — Линеарни, вероватно дрвени жиг (Подаци по Др. Марушићу).

Брусница. — Поштанска марка цртана, а покрај тога руком писано: „Brusnica 27. VI. 1945“ („Нова Филателија“ стр. 73, год. III).

Голник. — Дворедни жиг: „GOLNIK / 28, 6. 45“.

Гуштањ. — Ова пошта није имала жиг са датумом до 5 јула 1945, те је употребљавала гумени жиг — једноредни „Guštanj“, као и ручни жиг за датум. — Иста пошта употребљавала је и ручни жиг „PORTO“ за порто таксу. Питање жига за порто таксу је спорно, јер има и сувише наглашен „филателистички тон“. — Ранији поштански жиг је нестао, јер су окупатор и усташе при бежању кроз Словенију све у пошт. уреду у Гуштању демолирали. (по Андерличу).

Добровник. — Једноредни жиг са текстом „Pošta Dobrovnik v Prekomurju dne“. Датум унесен руком (1. VIII. 1945) („Нова Филателија“ стр. 73, год. II).

Литија. — Августа 1945 у употреби једноредан жиг са текстом „POŠTA LITIJA“ (од гуме) поред пошт. жига, из кога је избрисан немачки назив, те тако постао „слепи жиг“ (прстенаст са мостићем) („Филателија“ 1—6, год. VI).

Мојстрана. — Гумени жиг са називом места и датумом „MOJSTRANA 9 JUL 1945 (по Андерличу).

(27. VI. 1945) и име места („Нова Филателија“ стр. 2/51).

Радовљица. — Једноредан жиг са текстом „RADOVLJICA“, а уз њега датум уда-

рен гуменим жигом („Нова Филателија“ стр. 2/51).

Тржич. — Руком писана такса у готову а датум означен гуменим жигом „1. Juni 1945“.

Турнишче. — Једноредан жиг са именом места у курсиву „TURNIŠČE“; испод њега марка неким нејасним жигом, чије контуре потсећају на жилет („Нова Филателија“ стр. 2/51).

Шент Вид (код Љубљане. — Ова пошта употребљавала је првих дана по осло-

бођењу затечени жиг из окупације као „слепи“ (без назива места); R-налепницом означавала је своје име (по Андерличу). — Покрај слепога жига ударан је једноредан жиг са текстом „ŠT VID / Lj“ („Нова Филателија“).

Као интересантност наводим један слепи жиг поште РТУЈ са датумом 3. 9. 49. Жиг је једнокружан. Овај жиг вероватно је заостао из времена провизорних жигова.

(наставиће се)

Дејан Тубиновић

Народни хероји на маркама

Ова година проћи ће сва у знаку прослава десетогодишњице историских датума Народне револуције. Почев од 27 марта, када је наш народ устао против срамног пакта склопљеног са фашистичком Немачком, па до дана оснивања Прве пролетерске бригаде, прве регуларне јединице Југословенске Армије на дан 22 децембра 1941 г. нижу се знаменити историски датуми.

Установе, организације, удружења, Армија — цео народ у свим нашим републикама — прослављују у овој години десетогодишњицу:

— 27 марта (Манифестације у Београду против твораца пакта са Немачком)

— 27 априла (Оснивање ослободилне фронте Словеније)

— 7 јула (Устанак у Србији)

— 13 јула (Устанак у Црној Гори)

— 27 јула (Устанак у Босни и Херцеговини и Устанак у Хрватској)

— 11 октобра (Устанак у Македонији)

— 22 децембра (Дан Армије).

Ове прославе манифестују се у разним видовима: предавањима, академијама, приредбама, импровизованим борбама, откривањима споменика и плоча, изложбама, фискултурним такмичењима итд.

Наша поштанска управа и филателија у опште није изостала у овој великој прослави, јер прва серијом марака и употребом посебних пригодних жигова региструје и прославља поменуте историске датуме у нашој земљи и пропагира их широм целог света, а друга већим и мањим изложбама марака манифестује величину и значај ових догађаја.

Једним решењем бившег Министарства пошта, а сада Главне дирекције пошта предвиђено је да ово пригодно издање марака садржи 15 вредности различитих мотива, који ће забележити све поменуте датуме.

Дан 27 март регистрован је на једној марки од 3 дин. Слика претставља групу београдских манифестаната на мотоциклу

27 марта 1941, а по оригиналној фотографији, која је сачувана из тога времена.

За прославе десетогодишњице Ослободилне фронте у Словенији и народних устанака у свим осталим нашим републикама предвиђење су по две марке, и то од 3 и 5 дин. с тим, да на првој марки буде слика неког од најпопуларнијих народних хероја, а на другој симболични цртеж у вези са устанком.

На првој марки од 3 дин. поводом десетогодишњице О. Ф. Словеније је слика народног хероја Франца Розмана — Станета, а на другој од 5 дин. је слика партизанског курира из НОБ.

ФРАНЦ РОЗМАН — СТАНЕ рођен је 1912 г.; по занимању је био пекарски радник. Учествовао је у Шпанском рату и, тако прекаљени борац, за време фашистичке

окупације 1941 у Словенији, одмах ради на организовању народног устанка, па је 1943 именован за команданта главног штаба НОБ и ПО Словеније. Приликом додељивања чина добио је чин генерал-лајтнанта. На дан 7 новембра 1941, при вршењу опита на бацачу, смртно је рањен и истог дана ранама подлегао.

Слика на првој марки од 3 дин. поводом Устанка у Србији претставља народног хероја Жикицу Јовановића—Шпанца, а на другој од 5 дин. је успела слика Народног

устанка по замисли академског сликара Ферде Биса из Загреба.

ЖИВОРАД ЈОВАНОВИЋ—ШПАНАЦ, рођен је 1918 године у Ваљеву, био је студент филозофије. Учествовао је у Шпанском рату. Сутрадан после напада Немачке на Совјетски Савез 23 јуна 1941, одлази на терен, где ради на организацији устанка. На

дан 7 јула 1941 на вашару у Белој Цркви (срез Крупањ) плануо је први метак из његовог оружја на жандарме, који су прогнали сељаке. Тoga дана отпочела је огорчена борба српског народа за ослобођење, па је тај дан узет као Дан Народног Устанка у Србији. Жикица, борећи се на челу своје јединице, погинуо је месеца марта 1942.

Марка од 3 дин. поводом Устанка у Црној Гори претставља лик народног хероја Саве Ковачевића, а друга од 5 дин. претставља симболично поклик на устанак у Црној Гори.

САВА КОВАЧЕВИЋ рођен је 1906 године у Грахору; постао је члан партије још

роја Симе Шолаја. То је репродукција уметничке слике, коју је израдио Исмет Мујеџиновић, академски сликар из Сарајева. На другој марки од 5 дин. симболично је приказан народни устанак у Босни у Херцеговини по сликару Отону Антонинију из Загреба.

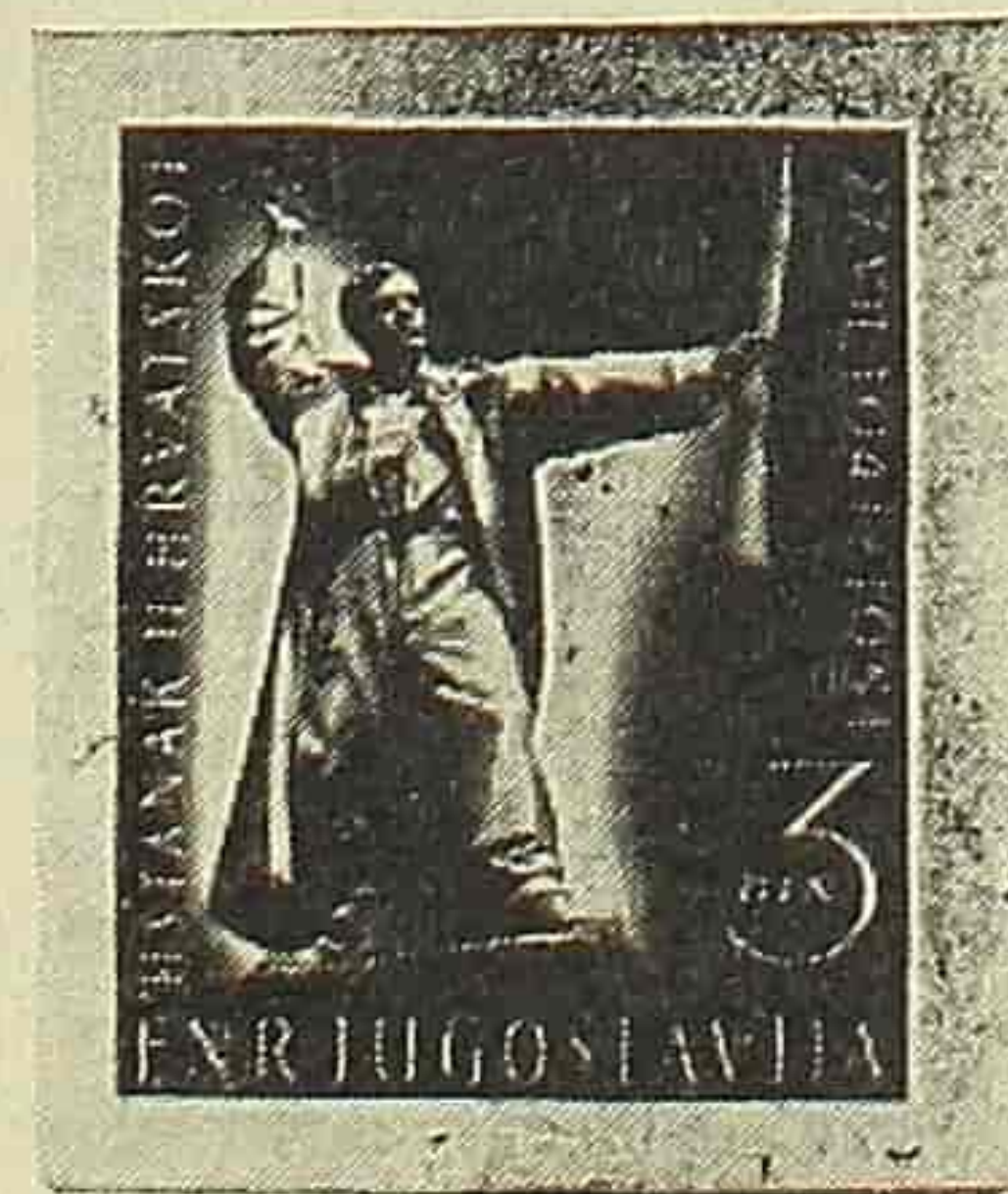
СИМО ШОЛАЈА рођен је 1905 у селу Пљевски Подови, срез Јајце. Био је надничар и шумски радник. Организатор је устанка у једном делу Босанске Крајине.

Својом храброшћу и умешношћу у руковођењу постао је популаран и легендаран. Погинуо је у јуришу на Купрес 15 августа 1942 на челу свог батаљона.

Марка од 3 дин. поводом Устанак у Хрватској претставља споменик подигнут Марку Орешковићу у Потсуседу крај Загреба, а од 5 дин. споменик „Пренос рањеника“ у Загребу (рад вајара Аугустинчића).

МАРКО ОРЕШКОВИЋ—КРНТИЈА рођен је 1895 у сиромашној сељачкој породици у Широкој Кули, срез Госпић. Године 1925 постао је члан комунистичке партије. Учествовао је у Шпанском рату. Као члан Централног комитета КПЈ један је од ор-

1931 године. Организатор је устанка у своме крају, а крајем 1941 постаје командант Треће дивизије. Био је познат као необично храбар и неустрашив. Учинио је безброј херојских подвига и претстављао је оличење врлина најбољих руководилаца. Погинуо је у Петој офанзиви 14 јуна 1943, пробијајући непријатељски обруч, на челу своје дивизије, код села Крекови.

На марки од 3 дин. поводом Устанка у Босни и Херцеговини је слика народног хе-

ганизатора народно-ослободилачке борбе у Лици. Његов политички рад у току устанка нарочито се истицао у стварању братства и јединства између Срба и Хрвата у Хрватској. На повратку из Дрвара ухватили су га четници и, после зверског мучења убијен је 20 октобра 1941.

Слика на првој марки од 3 дин. поводом Устанка у Македонији претставља лик на-

родног хероја Мирче Ацева, а на другој од 5 дин. део споменика палим борцима за ослобођење у Скопљу.

МИРЧЕ АЦЕВ рођен је 1913 код Прилепа. Био је студент права. Године 1941

постао је члан Покрајинског комитета К. П. Ј. за Македонију. Он је један од најистакнутијих организатора устанка у Македонији. Ухапшен од полиције, подвргнут страшним мучењима, а не одајући ништа, умро је јануара 1943 године.

Преостале две марке из овог издања, од 3 и 30 дин., које ће се пустити у течај поводом Дана Армије, садржаваће симболичне цртеже о нашој армији и лик Народног хероја Маршала Тита.

Напомена. Биографски подаци народних хероја узети су из „Информативног приручника о Југославији“, који издаје Дирекција за информације Владе ФНРЈ.

Dr. V. Simić-Vakanović

Nestor hrvatske filatelije Oskar Simić

— Povodom 25-godišnjice njegove smrti —

Рођен 20. новембра 1855. у Осијеку. Као млад гимназијалац у Загребу наступа већ 1866. године на филателистичку арену, па га ради тога, уз неколицину његових другова из оног времена, можемо сматрати као пioniра филателije у Хрватској. За даљи његов рад подстакao га је његов ујак Vakanović, који му је покlonиo неку брошурicu »Das Postwesen«, а први већи филателистички материјал била му је кутија maraka, коју је његов тадањи школски друг Čop добио од свог strica из Италије, а која је била пунa тада масовном робом starih италијанских државica, која би данас представљала читав иметак. Као богослов ступа у филателистичке veze са многим иностраним сакупљачима, а међу njима са пиониrom филателije у Немачкој Dr. Alfredom Moškau-om. Под uticajem писменог саобраћаја са njим написао је Simić брошuru »Žiće Dra Alfreda Moškau« (1879). Ово је delce, verovatno, прва филателистичка публикација у Хрватској. Велика је šteta, да се једини saчувани примерак, који се налазио у knjižnici Hrv. Filatel. Društva, не може више пронаћи. Tragajući за том knjižicom, obratio sam се i на једну од највећih филателистичких knjižnica на свету у Minhenу, која је такође нема, no otуда sam obavešten, да се један примерак налази у knjižnici Crawford у Londonу (registrovan у »Catalogue of the Philatelic Library of Earl of Crawford« 1911).

Francuski časopis »Bulletin de la société française de Timbrologie« од године 1879 doneo је у преводу M. N. de Bosredon-a pokojnikovу raspravу »Počeci filatelije u Hrvatskoј«, за коју је на филателистичкој izložbi у Parizu исте године био награđen diplomom. На основу те diplome постао је Simić član dopisnik друштва »Société Francai-

se de Timbrologie« у Parizu, а 1881 g. постао је dopisni član »Centro Filatelico Montevideo« у Urugvaju. На žalost, i оva је rasprava за нас izgubljena, jer се једино налази у Crawford-ovoj knjižnici у Londonу.

Pokojnik је био član и многих других inostranih филателистичких organizacija као »Wiener Philatelisten-Club«-a у Beču, Filat. društva у Drezdi, од koga је добио diplome, и многих других.

Године 1907, постаје Simić član Hrvatskog Fil. Društva, па кроз низ година održava prijateljske филателистичке veze са našim stарim, većinom već pokojnim, uglednim филатelistima Dr. Bučарom, Inž. Filipovićem, Gregorčićem и dr.

Кроз pune 42 године, за време свог непрекидног žупnikovanja у Sv. Martinu под Okićem (од 1885. g.), па до своје smrti 26. jula 1926, bavio се pokojnik veoma intenzivno amaterskom филатelijom.

На малом seosком groblju у Sv. Martinu под Okićem nikao је pre 25 година mali skromni humak, који kriје земне ostatke nestora филателije у Hrvatskoј, Oskara Simića.

О njему су писали: V. Gregorčić у »Samoborskom listu« од 15. VII. 1922.: »Најstарији hrvatski филателista«; — ovaj је članak preštampan у »Филателистичком гласнику« број 3—4 за 1922. годину; — у »Филатelistи« су објављени članci: »Oskar Simić« (са сликом) на str. 18 из 1923. g.; »Umro најstарији hrvatski филателista« на str. 89 из god. 1926; од Dr. Franje Bučара »Филателистичке diplome Oskara Simića, prvog hrvatskog филателiste« на str. 44 из g. 1927; од Dra F. B. »Početak филателije у Hrvatskoј« на str. 68 из 1928 године.

Quo vadis — philatelia

(Хумореска)

У нашој се подружници одржавају састанци, поред недеље, и петком после подне. Званично састанци почињу у четири сата, али у то време мало нас је у друштвеним просторијама. Тако је то било и недавно... Било нас је неколицина, и време смо проводили у невезаном разговору и разгледању наших албума и класера... Али, према петом поподневном часу просторије су се већ напуниле. Стигао је и секретар подружнице, а одмах за њим и благајник. На лицу секретара могло се видети да је пун сензација. Смејуцкао се самозадовољно... Овај састанак, који је испочетка изгледао да неће бити ни мало интересантан, од једном је добио тон занимљивости и живости...

„Другови!“ — започео је секретар озбиљним гласом — „Ко жели да узме загребачке срећке?... Цена им је само 100 динара, — а свака друга добија!“

Ово његово саопштење пропратила је нема тишина. Изгледа да су се присутни још добро сећали недавне словеначке „лотерије!“... А секретар је, међутим, наставио:

„Молим вас, узмите их што пре, јер се оне могу купити још само за неколико дана... Купујте их, кажем вам, јер ћете идуће недеље моћи купити — само срећке београдског савеза уз цену по 30 динара по комаду...“

Један сакупљач марака, члан наше подружнице, који је познат по своме хумору, почео се на столици врпољити. Опажали смо да о нечем лупа главу и да неће дуго издржати без речи. И проговорио је:

„Продајете срећке? Па то је врло лепо, јер и ја налазим да је продаја срећака врло паметна ствар... Пригодом словеначке „лотерије“ ја сам узео чак десет комада...“

„Но, и шта сте добили?“ — запитао га је један омладинац.

„Огромно искуство!“ — одговорио је — „Дакле — ништа. Али зато ипак нисам сувише платио, те сам се зарекао, да иећу узимати срећке, све док суботичка подружница не приреди лутрију...“

„Но, на то ћете још дуго чекати!“ — упао му је у реч наш секретар — „... Али, морам вам скренути пажњу, другови, на околност, да од данас примамо предбелешке за разне серије нових марака...“

Један филателиста из прикрајка упаде му у реч:

„Да чујемо! Много ме интересује, пошто сакупљам четверце!...“

„Срећан сте човек!“ одговорио му је секретар, па је наставио:

„Другови, моћи ћете ускоро набавити авионску серију, чија је номинала 222 динара...“

„То значи, потребно је да спреим 888 динара!“ — приметио је сакупљач четвараца.

Секретар се само насмешио:

„Па да! Ствар је врло проста: $4 \times 222 = 888$; дакле, ни мање, ни више!... Али чекајте мало; још нисам готов!“ — па је застао за тренутак, дубоко предахнувши:

„Као што вам је познато, у Загребу се ускоро отвара прва послератна земљајска изложба марака. Том згодом ће марка зрачне поште од 6 динара бити емитована у промењеној боји и са претиском. Препоручујем вам да извршите предбелешке већ сада, јер ћете ову марку, како је то означено на изложбеној плакати, добити бесплатно...“

„Па то ће бити највећа сензација!“ — приметио је један с краја стола.

„Чекајте!...“ — наставио је секретар — „Мора се платити и улазница за изложбу, ако се жели добити марка, а то ће стајати, као сам сазнао, само 22 динара!“

„То је врло солидно!“ — упао му је у реч хумориста — „Помислите, дајем благајнику 22 динара за улазницу и добијем бесплатно, рецимо, (будимо скромни!) 10 комада.“

„Не, не, драги пријатељу!“ — рече секретар. „Ви се варате!... За једну улазницу добијете само 1 комад. Ако желите више, рецимо 10 комада, платићете 10 улазница тј. 220 динара!“

Наш хумориста га је опет прекинуо:

„Свакако ће бити скупocen поклон!...“

„Јесте!“ — приметио је секретар — „али, још нисам завршио! Можете добити на изложби жигосани изложбени блок, чија је номинала 100 динара уз скромну цену од 600 динара; даље, нежигосан блок („под одређеним бројем улазнице“) уз цену од 100 динара!...“

„А ако не добијете „улазницу под одређеним бројем“?“ — питао га је један омладинац.

„Онда нисте ималу срећу!...“ — одговорио је секретар. „... Али, скрећем вам пажњу на то, да на изложби можете купити жигосану авионску серију уз цену од 285 динара.“

„Друже секретаре, је ли то иста серија, чија номинала 222 динара?“ — упита хумориста.

„Немојте ме стално нервирати!“ — додаци секретар, па настави свој говор: „Знам да је разлика 63 динара, али помислите на то, колико жигова на коверти треба ударити!... А кад већ говоримо о жиговима, обавештавам вас, да ћете моћи купити на загребачкој изложби такозвану изложбену

коверту уз цену од 25 динара, у пет варијација, и максимум карту по 25 динара, предизложбену коверту са жигом „1 мај“ уз цену од 18 динара и предизложбену коверту са жигом „3 VI“ (са марком „дечје недеље“ од 3 динара) по цени од 15 динара...“

„Само толико?! — добаци један филателиста, који је био преко пута стола, око кога смо седели.

Наш секретар се уозбиљио, али му се на лицу видело да се усиљава да се тако одржи, па је у истом тону наставио:

„Донео сам вам неколико специјалних коверата са жигом београдске изложбе. На њима се налази марка од „27 марта“.

„Да, то је та марка, које су поједине поште у земљи продавале по 3 динара!...“ — додао је хумориста.

Секретар је осетио ову благу жаоку нашег хумористе, па није ни он тврдичио с одговором:

„Видите, молим вас, ја нисам крив, што Суботица није добила ниједан комад ових марака!... Но, уверавам вас, да ће сваки члан наше подружнице добити преко Савеза по један четварац; тако нас је, наиме, обавестио Савез.“

Али се ни хумориста није дао, па му је реплицирао:

„Мени ове марке више нису потребне! Прошле недеље сам се већ снабдео са њима. Платио сам 50 динара за комад једном београдском прноберзијанцу. Он је био бржи и вештији од мене, јер их је успео набавити на пошти у Београду и тако заслужује зараду од 47 динара чисте добити по комаду. Но, боље да останемо код предмета! Шта стаје ова коверта са специјалним жигом?“

„Први комад 16 динара“ — одговори му секретар — „а 25 динара други, трећи, четврти комад...“

„Дакле, и ту је уведен систем „везаних и слободних цена?!“ — додао је хумориста не могавши да оћути на овако секретарово објашњење.

„Према овоме, тако је! — потврдио је секретар — „Али морам вам рећи још и то да сам поред београдских набавио и словеначке прводневне коверте, на којима се налазе марке од 3 и 5 динара од „27 априла.“ Цена им је 21 динар. Даље, донео сам и коверте „Ивана Цанкара“, такође по цени од 21 дин., али овде имате само једну марку од 3 динара номинале! На крају вам још јављам да се можете предбележити на пет серија марака, укупно 60 динара. Оне ће изићи у месецу јулу. На крају, биће у месецу јулу неколико пригодних жигова: у Београду, Ваљеву (приликом изложбе марака), у Љубљани, у Титограду и на Бледу, Надаље у Сарајеву, а можда и у Потсуседу, — најмање по један! За ове жигове можете припремити око 200 динара!“

„Само толико новитета, друже секретаре?! — упитао је хумориста.

„То је све, што сам вам имао рећи!“ — завршио је секретар своје саопштења.

Кроз читаво време секретаровог излагања и разговора ја сам ћутао и бележио. Сада ћу вам одати тајну шта сам радио: кроз то сам време вршио математичке операције! Израчунао сам колико бих новаца морао уплатити, да бих дошао до свих побројаних новитета. Ево, мога рачуна и „структура цена:

1 загребачка срећка	Дин. 100.—
1 београдска срећка	Дин. 30.—
(истина, ово није никакав новитет, али могао бих, евентуално, добити на лутрији! И да бих био сигурнији у добитку, пошто свака друга добија, то, уместо једне, треба купити бар 2 срећке)	
још по једна срећка	Дин. 130.—
авионска серија	Дин. 222.—
изложбена марка од 6 динара (бесплатна)	Дин. —.—
улазница (да би се марка могла бесплатно добити)	Дин. 22.—
авионска серија жигосана	Дин. 285.—
за случај среће: 1 блок	Дин. 100.—
жигосани блок	Дин. 600.—
још једна улазница (за набавку жигосаног блока)	Дин. 22.—
изложбена коверта у 5 варијација	Дин. 125.—
максимум карта	Дин. 25.—
предизложбена коверта	Дин. 18.—
још једна	Дин. 15.—
коверта београдске изложбе	Дин. 16.—
коверта „27 април“	Дин. 21.—
коверта „Ивана Цанкара“	Дин. 21.—
пет серија марака „Народног устанка“	Дин. 60.—
пригодни жигови у месецу јулу	Дин. 200.—
Укупно: Дин. 1882.—	

Турио сам руку у џеп и извадио свој новчаник. Погледам, — у њему је било само 500 динара. Размишљао сам, шта сада да радим! (Још је срећа, што не сакупљам марке у четверцима!). Под теретом мало-пређашњих збивања, лупао сам главу, одакле ћу набавити још потребних ми 1382 динара?!

„О чему размишљате?“ — обрати ми се пријатељски наш хумориста.

„Немам довољно новаца!“ — одговорио сам му. „И не могу наручити све новитете, које нам је секретар објавио и препоручио.“

„Но, ја ћу вам дати један савет, наравно бесплатно!“ — „Молим вас, реците ми, сакупљате ли ви ВУЈА марке?“

„Да, сакупљам!“ — одговорио сам. — „Имам комплетну збирку до сада издатих марака... А зашто?“

„Ето, видите, молим вас“ — наставио је хумориста — „Продајте вашу ВУЈА збирку. Она има, тренутно, веома добру цену. Тако ћете моћи добити замашну своту но-

ваца; па не само да ћете моћи набавити новитете, него поред тога можете имати и већу количину савезних срећака. Њима ћете помоћи акцију Савеза, а осим тога можете добити и на лутрији. Шта више, у срећном случају може вам која срећка извући и саму комплетну ВУЈА збирку...

Наш хумориста је нагло ућутао, потапшао ме по рамену, запалио цигарету и

удаљио се. А ја нисам знао шта и како да радим!... Жалим што између моје фила-телистичке страсти и мога новчаника нема довољно сагласности и, по свим предзнацима, за набавку ових новитета мораћу тражити новчану помоћ од Савеза... или од људи добра срца!

А, при поласку, пронесе се глас да за изложбе нема повластице у вожњи!

Павле Ладањи

Филателија у Израелу

(Допис из Тел-Авива)

Израел је млада држава, која постоји само три године. Њено подручје је све до 1918 године било саставни део турског царства. После тога је, по мандату Друштва Народа, власт прешла у руке Енглеза. По престанку мандата, 1948 године, Енглези су повукли своју војску и своје чиновништво из земље, пошто је одлуком Уједињених Нација Палестина подељена на две државе, на Трансјорданију и на Израел.

За време енглеског мандата постојало је у Израелу неколико филателистичких клубова, али са малобројним чланством, пошто су Енглези били против сваке организације, сматрајући да се у сваком удружењу чланови и политички организују и раде против интереса Енглеза. Емисиони програм је био такође врло слаб, те је тако за време од 28 година било издато свега 10 серија.

Кад се створила држава Израел, почело се радити и на организовању свих филателиста; има пет клубова са подружницама у неким мањим градовима — око 2.500 чланова. Осим тога има на хиљаде неорганизованих скупљача. Скоро сва младеж скупља марке и то врло озбиљно. Постоји и клуб трговаца марака, који, заједно са другим клубовима, приређује сваког месеца аукције марака.

Емисиони програм Израела је веома леп. Од постанка државе, дакле за три године, издато је 20 серија у укупној номинали од 4.229 мила. Код прве серије постоји врло много погрешака у штампању и зупчању, јер је била штампана на брзину, после проглашења државе. Скоро све марке су шам-

пане у табацима 10×10 или 5×10 и у сваком табак у последњем реду су привесци са објашњењима на јеврејском или, понекад, на енглеском језику о значају или догађају, због кога је марка издата. Тако за три франко серије са сликама старог новца из доба устанка. Бар Кошба, који се борио против Римљана, за слободу свог народа, показује се да Израел није ништа друго него наставак старе Јудејске државе — после 2.000 година. Серија, издата о двогодишњици самосталности Израела, показује да Израел омогућава повратак сваком Јеврејину, који хоће да се врати у своју стару домовину. Марка „Тел-Авив“ приказује оснивање те вароши пре 42 године и њене прве три зграде, међу којима се налази гимназија Херцлиа. Издата је и једна серија поводом 50-годишњице Керен Кајемет ле Израела тј. Јеврејског националног фонда, који је основан са циљем да купује земљиште за насељавање јеврејског народа.

Приликом сваког новог издања марака издаје се и једна нарочита коверта са пригодним текстом и сликом и са нарочитим отиском на два језика „први дан издања“. Те коверте се више скупљају него саме серије.

Иначе, у Израелу за сваки важнији догађај, — као конгрес, објаву државног зајма, отварање неке нове поште у мањим градовима — емитује се и нарочита коверта и употребљавају нарочити рпигодни жигови.

Филателисти Израела мисле да ће се временом број скупљача израелских марака и „first day“ коверата повећати како у земљи, тако и у иностранству.

Пјал

Филателистичка изложба у Зајечару

Од 1. до 8. јула 1951, поводом прославе десетогодишњице Народног Устанка у Србији, приређена је у Зајечару, у оквиру „недеље поште“, изложба поште и филателије.

Инспектор тамошње поште у договору са нашим вредним секретаром Подружнице С. Ф. С. у Зајечару приредили су у згради

зајечарске поште заједничку изложбу, скромну по обиму, али врло важну по успеху који је постигла у упознавању грађанства и у пропаганди међу њима како поштанске службе, тако и филателије.

Стари и вредни филателиста, секретар Подружнице, Милојко Вељковић сам је уредио филателистичко одељење. И ако импро-

визовано на најпростији начин, ово одељење својом, лепотом и интересантношћу изложених ствари привукло је највећу пажњу свих посетилаца, који су се дивили огромном напору, крунисаном успехом, једног вредног зајечарског занатлије. Она је привукла пажњу не само зајечарских грађана, већ и војске, радника из околних рудника и разних других организација, као и омладинаца — ђака из свих школа.

Све што је у овом одељењу било изложено, била је Милојкова својина. Он је ту изложио разноврстан и од велике вредности материјал. Почевши од предфилателистичких писама (140 комада) са разним старим српским жиговима у разним бојама, па српске марке, од почетка до последње издате српске марке, међу којима је било доста и специјалитета. Стара Југославија са непоништеним маркама — комплетна, и међу њеним маркама има лепих специјалитета. Затим су ту марке издате за време окупације Југославије и, најзад, комплетна збирка непоништених макара ФНР Југославије. Могле су се видети и марке СТТ—ВУЈА.

Сем југословенских марака изложио је и доста страних, старијих и нових издања и неколико извадака из збирака по мотивима.

Али оно што је највише задивљавало Зајечарце, биле су две марке нарочито истакнуте, које би изазвале интересовање и на највећим изложбама. Код Зајечарца оне

су изазивале чуђење и неверицу истакнутим вредностима тих марака. То су биле марке: прво, Француске Индокине од 75 с. из 1901. г. са црвеним утиснутим натписом

INDO-CHINE и са претиском HOI HAO, код које је натпис INDO-CHINE утиснут наопако; њена је каталожка вредност 350.000 франака. — Друга је грчка марка од 5 драхма из 1927 г. са изврнутим средишним делом; њена је каталожка вредност 40.000 франака.

Још је била изложена једна врло интересантна ствар, од првостепене важности. То је оригинална законска уредба о „УСТРОЕНИЈУ ПОШТАНСКОГ ЗАВЕДЕНИЈА“, издата 15. октобра 1843 године, са оригиналним потписима тадањег књаза Александра Карађорђевића и надлежних министара и претставника Књажевског српског совјета. Ова драгоцену уредба, којом је установљена редовна једна поштанска служба у Србији, била је највећа атракција ове провинциске изложбе; али, свакако, не би требала сада да остане заборављена у Зајечару; њу би требало што пре откупити и унети у коју државну библиотеку! Ту би она била од много веће користи.

На овој изложби вредни Милојко Вељковић је не само својим изложеним маркама и другим предметима филателистичког значаја (Није заборавио ни филателистичку литературу!) пропагирао филателију, већ је он лично преко целог дана неуморно обавештавао посетиоце, упућивао неутке и прикупљао нове чланове.

Овакав рад једног вредног филателисте показује да се, трудом и љубављу према послу коме се посвети, могу и у мањим местима у унутрашњости стварати филателистичке збирке за углед.

Овом својом изложбом Милојко је прославио и 40-годишњицу свога рада на филателији. Уредништво „Филателисте“ своје вредном читаоцу и поверенику честита на успеху и жели му да даљим својим радом постигне још бољи успех како у проширењу своје збирке, тако и у пропагирању филателије међу својим суграђанима, нарочито међу омладином, која свога „деда“ Милојка поштује и слуша његове савете у раду на прикупљању марака и поуке о користима које филателија доноси својим поборцима.

С. Остојић

Филателистичка изложба у Ваљеву

У времену од 7—15 јула подружница СФС у Ваљеву приредила је своју прву филателистичку изложбу. Одмах морамо рећи да је изложба, како по организацији и техничкој обради, тако исто и садржајно, по ономе што је било изложено, — необично успела. Ваљево ће, верујемо, бити пример како се заједничким несебичним и истрајним радом, са скромним сретствима, мо-

же приредити изложба која превазилази домен обичног локалног значаја, и ако приређивачи, свакако нису имали већих претензија. Ако је у поредимо са изложбама, које су приредиле подружнице из других народних република, па и са недавном првом оценом изложбом СФС у Београду, морамо признати да је изложба у Ваљеву била боље уређена, а садржајно од многих по-

менутих богатија и разноврснија. Пре свега просторије, у којима је одржана изложба, — зграда гимназије, — врло су лепе и репрезентативне, тако да је и са те стране естетски моменат дошао до пуног изражаја. Члановима ваљевске подружнице свака част, што су успели да за прву изложбу добију прикладне просторије, које су они, како смо чули, са доста напора, али врло успешно, оспособили и претворили у чисте и веома пријатне.

За изложбу су радили многи — читав ваљевски колектив — и, наравно резултат тога рада није изостао, пошто је успех превазишао свака очекивања. У заједничком раду ваљевци су показали колико су јаки и способни за предузимање и већих потхвата, да покажу шта знају и могу. Испрва приређивање изложбе, ма и скромних размера, изгледало је преузимање велике одговорности, скопчане са много неизвесности, али њихово јединство мисли и рада, циљ који су себи поставили, свесни колико ће за филателију пропагандно да учине, да истакну њену озбиљност и корисност, — уродили су плодом, а награда за све напоре и преброђене тешкоће био је велики и заслужени успех. Тако племенита и храбра идеја вредних ваљеваца да приреде изложбу већих размера, прву те врсте по ослобођењу у Србији није дуго чекала на своје остварење.

Свака приредба, сваки потхват, и поред најбоље воље да тако не буде, има својих недостатака. Наравно да их је било и на овој изложби, али су они, у поређењу са постигнутим успехом, минимални и незнатни. Пре свега морамо имати у виду чињеницу да је ово ваљевцима прва изложба, да до сада нису имали потребно искуство око приређивања, а то много значи, нарочито за изложбе ове врсте.

Готово на целом горњем спрату репрезентативне ваљевске гимназије, у декоративно лепо и ненаметљиво украшеним просторијама, било је укусно и допадљиво смештено 152 витрине са разноликим изложбеним материјалом.

На дан 7 јула пре подне изложбу је отворио председник подружнице Дим. Драшковић, адвокат, који је између осталог рекао:

„Ми ову изложбу приређујемо под окриљем Главног одбора Народног фронта Србије, а у оквиру прославе десетогодишњице наше народне револуције. Као дан отварања изложбе изабрали смо баш данашњи дан, историјски 7 јул, дан народног устанка у Србији, дан када је пре десет година у близини нашег града планула прва пушка, испаљена од сина нашег града, народног хероја Жикице Јовановића Шпанца, чији је лик овековечен на једној од поштанских марака, које се данас пуштају у промет. Ми ваљевски филателисти желели смо да на данашњи дан нашег народ-

ног славља дамо свој допринос и да оживимо успомену на славне дане наше прошлости.

„На ширењу и популарисању филателије у нашој земљи имамо још много да радимо. Још увек се код нас филателијом бави релативно мали број људи. Међутим, морамо све учинити и омогућити да се филателија омасови, да продре у сваку фабрику, у свако село, у свако радилиште и, нарочито у сваку школу. Ова изложба има племенити задатак да упозна наше људе из овога краја са филателијом, и да створи нове, многобројне присталице овог лепог спорта и науке.“

Заиста, ваљевска изложба у потпуности је испунила овај свој задатак. Почев од првих предфилателистичких писама Србије из 1840 г., па све до најновије серије авионских марака ФНРЈ, изложба је била допадљива и сугестивна смотра наших и страних марака и целина. Нарочито је вођено рачуна о маркама југословенских земаља — које су биле и најмногобројније — што је било на месту, јер на нашим изложбама првенствено треба њих популарисати и на тај начин што више пропагирати њихово сакупљање. И ако то није нигде изричито речено, по изложбеном материјалу, ваљевска изложба приређена је са паролем „Најпре, и пре свега, поштанске вредноснице своје земље.“

Преко писама, марака и дописница, пред посетиоцима се, поступно и хронолошки, одвијала историја наших народа: прве марке кнежевине Србије, са сликом државног грба и ликом кнеза Михаила. Затим, серије марака које носе младалачки лик кнеза Милана, за време чије владавине су биле изишле и прве српске дописне карте. После ових нова серија марака са измењеним ликом кнеза, о од 1882 г. краља Милана. Крај његове владавине обележен је на маркама издатим 1890 г., које носе лик младог краља Александра Обреновића. Његова владавина претстављена је низом серија све до његовог убиства 29. V-1903, када је нешто касније, последње припремљено издање пуштено у промет са утиснутим државним грбом преко краљевог лика. Следеће, 1904 г., по навршетку сто година од првог српског устанка под Карађорђем, издана је прва и последња српска јубиларна серија марака са ликом Карађорђа и краља Петра I, чији се лик од 1905 г., па све до пропасти Србије 1915 г. налази на неколико серија марака. Окупација Србије од стране Аустро-Немаца у првом светском рату 1914—1918 нашла је одраза и у маркама некадашње Двојне монархије, које су на маркама издања за Босну и Херцеговину емитоване прве две серије са претисцима „SERBIEN“. Завршетак првог светског рата и обнова краљевине Србије приказана је на маркама тзв. „крфског издања“. То

су биле последње марке које је издала поштанска управа краљевине Србије.

Историја Ц. Горе приказана је појавом прве црногорске марке од 1874 г., са ликом кнеза Николе, па до издања 1893 г., када је прослављена 400-годишњица ободске штампарије. Затим, серијом марака издатом 1896 г. поводом 200-годишњице династије, маркама издатим 1905 г., када је проглашен „Никољдански устав“, 1910 г. када је обављено крунисање краља Николе, па све до аустро-угарске окупације Црне Горе у рату 1916—1918 г.

Историја Босне и Херцеговине обележена је на маркама почев од 1863, када су то још биле турске покрајине, а у употреби њихове поштанске марке. Од 1878 Босна и Херцеговина су окупирани области Аустроугарске монархије, где су биле у употреби аустријске и мађарске марке из 1867, одн. 1874 г. Почев од 1879 па све до 1906 г. у Босни су марке са сликама аустриског царевинског грба, мрским симболом солдатеке и обесних културтрегера. Од 1906 г. слика на маркама се мења: марке приказују познате пределе из Босне и Херцеговине, тадашња превозна средства, али и лик Фрање Јосифа, Карла и Зите, опомена да је ту господар, на око моћна Двојна монархија, до скоро мрачни тлачитељ и поробљивач једног дела наших народа.

Даља наша историја, уједињење по завршетку првог светског рата, приказана је на маркама: за Босну и Херцеговину, где је на ранијим окупационим маркама утиснут назив ново основане државе Краљевство Срба, Хрвата и Словенаца; за Хрватску на првим спомен маркама од 29-X-1918, када је после хиљаду година, поново проглашена самостална Хрватска, па све до бивших мађарских марака са претисцима SHS; за Словенију, ту су „веригарји“, марке са ликом роба који кида ланце ропства. Године 1921 изашле су марке тзв. заједничког издања, које су важиле на целој територији ондашњег краљевства, касније краљевине СХС, а од 1931 са новим називом државе: краљевине Југославије. Други светски рат и окупација Југославије приказана је у Србији са маркама бивше Југославије са претисцима „SERBIEN“ и делом пригодних марака издатих у окупираној Хрватској до 1944 г. у Словенији су маркама обележавале испрва талијанску, па после немачку окупацију. У Ц. Гори такође прво талијанску, па онда немачку окупацију.

Најзад ту су писма и жигови наше „партизанске поште“ од 1941 — ослобођења живи сведоци и непобитни докази борбе наших народа противу окупатора и разних марионетских квислинга и издајца.

Почев од 1944, испрва у Србији, која је међу првима била ослобођена, издају се марке са овим називом државе Демократска Федеративна Југославија, док су у ос-

талим покрајинама, одмах по њиховом ослобођењу, излазиле марке привремених издања и то у Ц. Гори, Сплиту, Загребу, Мостару, Љубљани, Марибору, Мурској Соботи, док се, почев од 20-III-1945 нису појавиле оне са ликом маршала Тита, прве редовне франко-марке ДФ Југославије. Почев од тих марака, па све до последњег издања, у спомен 7 јула, на изложби се, преко писама и марака, сликовито и убедљиво читала нова историја наше земље, њена тежња за слободом, устанак против окупатора и тешка, али славна борба за изградњу социјализма, нова прегнућа и напори радних људи.

Поред наше, која доминира, на маркама је приказана и историја других народа: њихови устанци и револуције, природне лепоте, послератна изградња, славни људи из далеке прошлости и садашњости, уметници, научници, војсковође, проналазачи, носиоци напредних идеја, претече и симболе новог и бољег живота у свету, једном речи сведока историског и културног развоја читавог низа народа, општег развоја људског духа, његове замисли и тежње.

Једна од успешних страна ове изложбе је чињеница да су на њој биле изложене прве, класичне марке, разне збирке по мотивима, марке провизорне и тзв. општег издања, разне целине, специјалне и студијске збирке, последњи новитети, тако да је на једном месту, лепо и прегледно могло да се представи обилно и широко поље рада, којим се баве филателија и филателисти.

Ми се нећемо упуштати у оцену појединих изложака, јер за то треба много простора; нећемо се упуштати у оцену ко је најзаслужнији за успех изложбе, јер је међу првима тешко одредити првог, али је доста ако кажемо да је жири, радећи савесно и објективно, од укупно 60 изложака, 26 оценио највишом оценом, међу којима има и неколико омладинских! Најзад да напоменемо да је изложбени одбор издао и штампани водић кроз изложбу и укусне спомен коверте и „блокове“ са маркама 27 март и 7 јул, жигосане врло успешним пригодним жигом.

Овом изложбом подружница Ваљево још се јаче учврстила — оправдано и заслужно — на водеће место у Савезу Филателиста Србије.

PODRUŽNICAMA, POVERENIŠTVIMA, PRETPLATNICIMA

MOLE SE SVE PODRUŽNICE, POVERENIŠTVA I PRETPLATNICI DA SVOJA DUGOVANJA ZA »FILATELISTU« ODMAH ISPLATE NA TEKUĆI RAČUN UREDNIŠTVA I ADMINISTRACIJE LISTA BROJ 104-903317.

Есперантисти и филателија

Од 7. до 10. јула о. г. одржан је у Љубљани XV конгрес есперантиста Југославије, на коме су учествовали делегати из целе Југославије, као и изванбрај из иностранства.

Поред главне седнице, која се бавила садашњим стањем и даљом пропагандом и ширењем есперанта, одржано је и више специјалних састанака по разним пољима делатности. Да набројимо само неке: железничари, слепи есперантисти, педагошки радници, спортисти, шахисти, новинари, лингвисти и филателисти. Нас специјално интересује састанак филателиста — есперантиста, па ћемо само о њему детаљније и говорити.

На овом састанку учествовало је више филателиста — делегата есперантских друштава са територија народних република Србије, Хрватске и Словеније, а као гост

ла писма из разних земаља; наводимо само неке: Уганда, Малта, САД, Исланд, Енглеска, Аустралија, Јапан и др.

Други један диспутант показао је део своје збирке максимум-карата, коју је саставио једино помоћу есперанта.

Трећи диспутант је говорио о практичности каталога за марке, који би био састављен на есперанту, јер би се њиме могли да послуже филателисти целог света.

После дуже дискусије састављена је резолуција, која је прихваћена од пленума конгреса. У резолуцији се констатује да су могућности за употребу есперанта у филателији велике и према томе конгрес сматра да је упознавање филателиста са есперантом од велике користи за нашу филателију и за наше филателисте. Због тога треба искористити све могућности да се наши филателисти упознају са есперантом. На-

био је позван и учествовао на договорима друг Андерлич, уредник „Нове филателије“, члан управе ФЗС и руководиоца филијале „Југофилателије“.

Дневни ред овог састанка састојао се из три тачке: 1) Употреба међународног језика есперанта у филателији; — 2) Одбрана интереса филателиста у међународној размени; — 3) Разно.

По питању употребе есперанта у филателији вођена је дужа дискусија, током које се показало да би есперанто био од огромног значаја за филателију, јер би служио за олакшање кореспонденције са иностранством пошто се њиме може послужити за дописивање са целим светом, будући да есперантиста има у целом свету.

Један од диспутаната показао је врло интересантан материјал из своје кореспонденције на есперанту, у коме су се налази-

рочито се то препоручује омладинцима, те да им се омогући да дођу до адреса иностраних скупљача марака (омладинаца — есперантиста). Сва есперантска друштва помоћи ће нашој омладини у томе правцу. Наша есперантска друштва нарочито ће да помогну нашим омладинцима да дођу до добрих партнера за размену марака и тиме пружити нашој омладини велику помоћ. Уједно су замољена сва есперантска друштва да излазе увек у сусрет у давању обавештења и др. — У колико је то могуће — свим омладинцима из градова, где нема есперантских друштава. Есперантско друштво у Београду даваће свима заинтересованим, на захтев, сва потребна обавештења!

О одбрани интереса оних, који учествују у размени марака са иностранством, као напр. недавање одговора, протувредно-

сти итд., том је приликом учињен предлог, који је конгрес прихватио. Према том предлогу Федерација есперантиста Југославије треба да проучи могућност да се поједини филателисти — есперантисти одреде као делегати са задатком да интервенишу у сваком случају, када неко не удовољи својој обавези у размени марака са иностранством. Уместо појединих филатеста — есперантиста могле би да буду оформљене мање групе, које би биле постављене од филателистичких организација, а имале би исти задатак.

Федерација Есперантиста Југославије има да организује овај систем, па ако исти покаже добре резултате, Федерација ће предложити иностраним есперантским организацијама аналогни поступак.

У току овог састанка, после завршетка дискусије по првим двама тачкама, присутни су постављали различита питања другу Андерличу, који је давао разна обавештења, која су интересовала присутне.

Увидевши плодност дара на овом специјалном састанку, конгрес је решио да Федерација Есперантиста Југославије подржи и у току године организацију, која је створена на овој седници, као помоћни орган федерације.

Као што из свега напред изложенога видимо наши филателисти — есперантисти су на свом годишњем конгресу радили врло живо. Они су претресли практична питања, која су од интереса за целу нашу филателију.

Даље, из рада овог специјалног састанка резултује једна важна новост, коју би требали да примењују и филателистички савези. Наиме, поред редовног заседања главне годишње скупштине требало би да се образују засебне комисије за обраду — проучавање појединих актуелних питања из филателије, зашта, обично, главна скупштина нема времена, — па да затим закључци ових комисија буду изнети главној скупштини на решење.

Осим тога било би од интереса да у сваком броју филателистичких листова буду доношени извештаји о сарадњи филателистичких савеза, „Југофилателије“ и есперантиста.

Филателистички рад конгреса есперантиста Југославије свакако је интересантан, па заслужује сваку пажњу свих републичких савеза и свестрану сарадњу како савеза, тако и филателистичких друштава на остварењу постављених им задатака, а у интересу унапређења наше филателије.

Z. Sabo

Znameniti ljudi na markama

AŠOKA (263—226 pre naše ere — po nekim izvorima 273—232 pre naše ere), kralj iz Maurja-dinastije, vladao je u Sev. Indiji, u državi Magadha, koju je osnovao njegov ded, veliki kralj Čandra Gupta. Pod vladavinom Ašoka država dinastije Maurja dostiže svoj vrhunac razvoja. Pripisuje mu se u zaslugu da je potpomagao budizam, koji se u stvari pod njegovom vladavinom raširio. Kada je prišao budističkoj veri, on je javno osudio svoja ranija krvava osvajanja i ratove i od toga vremena vladao je služeći se mirnim sredstvima. Širom Indije dao je da se podignu kameni stubovi i u njih kao i u stene da se uklešu njegova gledišta i načela u odnosu na veru i vladavinu, — da bi na taj način dao sve ovo na znanje narodu. Bio je jedan od najboljih vladara. Nabranje gornjih podataka i konstatacija treba da se dopuni sledećim: Kada je Vindušara umro, nasledio ga je njegov sin Ašoka. Tradicija budista, svakako iskićena, priča o njemu da je on, kada mu je otac umirao, požurio iz svoga namesništva Udžajini, prisvojio sebi krunu, dao poubijati svu svoju polubraču i ostavio je u životu jedino svog jednog rođenog brata. Tokom tri godine (po nekim verzijama 10 godina) je potpomagao bramance, kao što je to činio i njegov otac, i zaveo je svirep

režim. Prema jednoj verziji Ašoku je privoleo budističkoj veri jedan od sinova poubijane polubrače, koji je kod reda Stjavira (stjavira, sthavira=vernici, apostoli, red u budističkoj veri), bio novicije; druga pak verzija pril-

zak Ašoke budističkoj veri pripisuje čudu, koje se dogodilo, kada je jedan trgovac budističke vere, po imenu Samudra, koji je bio došao u Palibotru (prestonicu Ašoke), bio bačen, po naređenju Ašoke u kipuću mast i vodu. Međutim, ništa mu se nije dogodilo,

nije zadobio nikakve ozlede; vatra se ispod bureta sa kipećom tečnošću sama od sebe ugasila, te se više nije dala upaliti. Ovo čudo i uticaj Samudre privukli su ga budističkoj veri. On je dao da se sagradi u Palibotri za Prosjake (Vikšu, Vikku = Prosjaci, red budista), jedan veliki manastir nazvan Ašokarama—Vihara, i naredio je svojim namešnicima da u svim gradovima podignu Vihare (Vihara = manastir). Budistička legenda dalje prepričava da su nakon smrti Bude i neki knezovi, po uzoru na jednog kralja, zatražili Budine relikvije. Tada su našli kompromisno rešenje, razdelivši relikvije na osam delova, i svaki deo su čuvali u zasebnom spomeniku. Ašoka je dao da se ove relikvije razdele u 84.000 delova i zatvore u skupocene sudove, te ih je podelio svim gradovima i mestima svoje države. Iznad svake takve relikvije dao je da se podigne po jedna tzv. Stupa (kula kupastog oblika) i jedna Vihara (manastir). Zakon Bude bio je svuda u ime kralja propovedan. Još se i danas nalaze na najudaljenijim mestima tadašnje velike indijske države Magadha spomenici sa natpisima, koji su bili svojevremeno podignuti po naređenju ovog kralja. Iz ovih natpisa doznaje se da se njegova država prostirala od Kandahara, od Ghazne i Hindukuša do ušća Gandra, od Kašmira do gornjeg i donjeg toka Godovarija. Uticaj Ašoke je dopirao čak do Cejlona. Iz pomenutih natpisa, sa kojima raspolažemo iz najstarije Indije, daznajemo da je kralj tek u desetoj godini svoje vladavine (254 g. pre naše ere) pristupio novom učenju, a ne u trećoj. U ovim natpisima on se ne zove Ašoka, nego Devanamprija Prijadaršin, što znači ljubimac bogova. Već smo naveli da je osnivač ove velike države bio u stvari Čandra Gupta, ded Ašoke. Čandra Gupta je održavao diplomatske veze preko svojih poslanika sa stranim vladarima. To je isto činio i Ašoka, samo u širem obimu. On je bio u takvoj vezi sa Antiohom (Antijaka), koji je bio susedni vladar (od 262 do 247 pre naše); nadalje, sa Plotomem (Turmaja); Antigonom iz Makedonije; Aleksandrom (Alissanda) (od 272 do 258 pre naše ere), i još sa nekim. Ako su i preterani podaci o broju građevina koje su podignute u čast Bude po naređenju Ašoke, ipak je izvesno da je njihov broj izvanredno veliki i da je kraljevina Magadha bila tako pretrpana sa manastirima, da su je od toga doba zvali »Zemlja manastira« tj. Vihara (Behar). Kao što nam dešifrirano klinasto asirsko pisanje pruža podatke o delima staroasirskih i vavilonskih vladara, tako isto i uklesani natpisi na građevinama u Indiji obaveštavaju nas o Ašoki. Iz ovih natpisa možemo da vidimo da njegovim prilaskom budizmu despotizam bramanaca prelazi u jednu mnogo blažu formu. Ašoka odbacuje smrtnu kaznu i naređuje: »Oni, koji su osuđeni na smrt, imaju da se odreknu do kraja ovozemaljskog života, svih dobara i treba da poste«. On je uređivao život u zemlji u duhu Budinog učenja. Postavljao je svuda učitelje

i starešine zakona (Dharmamahamatra) i održavao je svakih pet godina javne sastanke, na kojima su proučavani glavni propisi morala. Navodi se da je za njega karakterističan još i sledeći natpis: »...u svako vreme i kada se zabavljam u ženskim odajama, u dečjoj sobi, pri razgovoru, ako izjašim, i u bašti, svuda su postavljeni Pratidevaka (izvestioci), kojima je naređeno: izveštajte me o teškoćama naroda i ja ću te nezgode naroda otkloniti...« — Budizam se pojavljuje 5 vekova pre naše ere, i to učenjem Bude. U prvo vreme bramanci ne smatraju Budu i njegove sledbenike ničim drugim, nego dobro poznatim prosjacima. Međutim, bramizam sa svojom mistikom i despotizmom nije bio pristupačan narodu, dok je budističko učenje, suprotstavljajući se bramanizmu, brzo naišlo na plodno tle. Kada Ašoka prihvata budizam, ovo učenje se naglo širi i dobija novu snagu. U Ašokarami, za vreme vladavine Ašoke, održan je treći koncil budista, kojem je predsedavao sam Ašoka i Sthavira Maudgaliputra. Između ostalog rešeno je bilo, da, pošto svi narodi mogu da uzmu učešća u blagodeti budističkog učenja, pošalju Sthavire (apostole) u strane zemlje radi širenja vere. Tako su neki otišli u Kašmir, zatim u Himalaje itd. Prema legendi, Ašokin sin Mahendra je otišao na Cejlon (Lanka). Tamošnji vladar kralj Devanamprija-Tišja (245—205 pre naše ere) potpomagao je širenje nove religije, Kašmir i Cejlon postali su i ostali glavni centri budističke vere. Kaže se da je Ašoka poslao kralju Cejlona desnu ključnu kost Bude, kao i njegov sud za prikupljanje milostinje. Kasnije je poslat još i Budin sud za vodu, a 150 godina kasnije levi očnjak Bude, o kome mnoge legende pričaju da su se za isti vodili ratovi i da je on još i u novo doba najsvetija relikvija budista na Cejlonu. Iz Kašmira budizam se proširio u Nepal i Tibet, a sa Cejlona preko Zadnje Indije — u Kinu i Japan.

Nova Indiska Republika izdala je 1949 g. dve marke, na kojima se vidi Ašokin stub, koji se nalazi i u grbu te republike. (Scott A 98 i 99).

ABD el KADER (Sidi el Hadzi Abd el Kader Uled Mahiddin 1807? Ghebna pored Maskare, Alžir. — 26. V. 1883, Damask),

arapski emir, čuveni vladar Kabila. Još kao mladić smatrao je sebe za Muhamedovog naslednika i zbog drugih svojih shvatanja bude

gonjen, te u društvu svog oca, koji je bio opšte poznat i poštovan Marabut (svetac) u Maskari, u podnožju Atlasa, on odlazi da obide sveta mesta u Arabiji. Između ostalog posetio je i Meku, te je tako stekao nadimak Hadži. Na ovom svom putovanju upoznaje se sa Mehemed Alijom u Egiptu, koji se tamo nalazio na visokom položaju. Tada mu se učini da je i on pozvan da zauzme sličan položaj u svojoj domovini. Vrativši se u domovinu on ubrzo daje toliko dokaza svoje hrabrosti i sposobnosti, da ga u tridesetidrugoj godini života arabljanska plemena, koja su pripremala ustanak protiv Francuza, proglašavaju za svog emira. On opravdava poverenje svog naroda: Francuski vojnici i kolonisti nigde nisu bili sigurni i obezbeđeni

od eventualnih napada njegovih beduina. Od 1832 do 1847 godine stalno ratuje protiv francuza sa promenljivom srećom, ali sa neumornom istrajnošću. Godine 1837 zauzima Oran, Titeri i Alžir i drži ih pod vlašću izuzev obale i glavnih gradova. Francuzi mu ovu pobedu priznaju. Godine 1839 on nastavlja rat: međutim, 1844 g., u jednoj odlučnoj bici potuku ga; zatim, 22. XII. 1847 g. Napoleon III. pušta ga na slobodu i dodeljuje mu godišnju penziju u iznosu od 100.000 franka. On odlazi u Tursku i 1855 g., konačno se nastani u Damasku, gde se bavio u glavnom pisanjem dela religiozno-filozofskog karaktera sve do smrti.

Alžir je izdao 1949 g. jednu seriju od tri marke sa slikom Abd el Kadera, (Scott A

Наше МАРКЕ

ПРИГОДНЕ МАРКЕ ЗА ПРВО СВЕТСКО ТАКМИЧЕЊЕ ПАДОБРАНАЦА

У вези обавештења у бр. 7 „Филателисте“, на стр. 235, доносимо слике марака издатих за I светско такмичење, а које ће се пустити у течај 16. VIII. 1951. на Бледу.

при дрну марке је натпис „1 МАЈ 1951 — STT—VUJA.“ — Облик марака положен правоугаоник; величина слике 35×24½ мм.; боја марака: од 3 дин. црвена, од 10 дин. маслинаста. Испод оквира са десне стране је име уметника „Б. Јакац“. Сазнали смо да су марке рађене у Љубљани. Папир бео; гума бела; зупчање линиско 12½.

МАРКЕ СТТ—ВУЈА ЗА 1 МАЈ

За 1 мај 1951. Управа птт. службе у Копру издала је 2 марке, за које нисмо добили никакве податке нити о решењу њиховог изласка, нити о величини издања и времену важења и др. Сада доносимо слику и разликује се од прве само у боји и ознаци вредности. Слика се мотиком на рамену;

ОСОБЕНОСТИ НА МАРКАМА ФНРЈ

На маркама од 4, 6 и 12 дин. из серије са партизанским мотивима

Радомир Недељковић из Београда приложио нам је марке: 1) од 4 дин. (бр. 128, са сликом Маршала Тита) са прстенастом белом мрљом на основној површини плаве боје, са леве стране од лица испод уха; — 2) марку од 6 дин. (бр. 130, са сликом партизанке) са белом мрљом у виду троугла, чији је врх између слова „А“ и „В“ у речи „ЈУГОСЛАВИЈА“, а основа троугла захвата слику; — 3) од 12 дин. (бр. 132) са белом мрљом неправилна облика преко натписа у доњем крају слике, преко слова „СК“ у речи „ДЕМОКРАТСКА“ и „СЛ“ у речи „ЈУГОСЛАВИЈА“. — Марке су неупотребљене; незна им се место у табаку.

Јајце без водопада

Боривоје Бировљев из Београда приказао нам је једну марку од 3 дин. црвене боје са сликом Јајца (бр. 127) из серије са партизанским мотивима, али без водопада, који је део слике највећим делом у црвеној

ј основној боји. Ове су марке налажене у Коњицу и Мостару у трећем хоризонталном реду у табаку, на трећем или четвртом месту.

На пригодној марци од 5 дин. за „Устанак у Србији“

Један члан СФС из Београда приказао нам је марку од 5 дин. из пригодне серије издате о прослави десетогодишњице Устан-

ка у Србији, на којој је јако тамна плава мрља преко испружене руке средишњег уганика, изнад чела жене.

На марци Црв. Крста

Миле Поповић из Панчева приказао је доплатну франко-марку Црв. Крста из 1950.

године (бр. 6) са бледом мрљом у виду полумесеца у десном горњем углу године „1950“ на основној тамно-зеленој боји.

На марци од 5 дин. из „планинарске“ серије

Инж. В. Вида из Огулина приказује једну марку од 5 дин. из „планинарске серије“ са малим белим кружићем испод натписа „UIAA“, захвативши и само слово „U“. Марка је неупотребљена; набављена на пошти Загреб 1; налазила се на 36. месту у табаку.

ПРЕОКРЕНУТИ ПРЕТИСАК НА МАРКИ ОД 50 ПАРА СА ПРЕТИСКОМ „ФНР ЈУГОСЛАВИЈА“

Многи војвођански филателисти — специјални сакупљачи, могли су се обрадовати ново пронађеном интересантном специјалитету марке од 50 пара са ПРЕОКРЕНУТИМ ПРЕТИСКОМ која је пронађена налепље-

на на тисканице, дописне карте — на којима је Уредништво НАРОДНЕ ДРЖАВЕ известило своје претплатнике о повишењу годишње претплате.

Вероватно да приликом франкирања ових карата нису уочили ову реткост за специјалне сабираче, те је тако цео арак од 100 комада утршен.

GREŠKE U ZUPČANJU KOD MARAKA IZ SERIJE »PRIVREDA«

Član novosadske podružnice SFS M. Verner poslao nam je nekoliko lepih primeraka

maraka iz serije »privreda«, kod kojih je zupčanje u uglovima tabaka od 100 maraka delimično izostalo. Donosimo slike ovih specijaliteta, koji se kod ove naše emisije dosta često susreću.

Isti nam je član dostavio i marku od 1 din. zelene boje iz ove serije, sa dosta vidnim naborom hartije (vidi sliku).

**TIPIČNA GREŠKA KOD MARKE
OD 6.— DINARA I. ZEMALJSKE FILA-
TELISTIČKE IZLOŽBE U ZAGREBU
»ZEFIZ«**

Drug M. Verner nam je poslao marku od 6 dinara zelene boje, izdate povodom I. Zemaljske filatelističke izložbe u Zagrebu »ZEFIZ«, koja ima upadljivu tipičnu grešku, i to

kućica sa desne strane mosta na slici marke je obavijena gustim oblakom dima i izgleda kao da je zapaljena. Marka sa ovom greškom nalazi se u jednom delu naklade na 15-om mestu u tabaku od 50 komada tj. sa desne strane tabaka treća marka od gore u zadnjem uspravnom redu.

ПРИГОДНИ ЖИГОВИ

ЗА ПРОСЛАВУ НАРОДНИХ УСТАНАКА

У вези нашег извештаја о овим жиговима, објављеног у бр. 7 „Филателисте“, дајемо сада слике жигова:

1) Жиг употребљен у Титограду 13. јула 1951, о прослави Народног устанка у Црној Гори.

Жиг је љубичасте боје, прстенаст 34/22½ мм. Натписи у прстену „УСТАНАК У ЦРНОЈ ГОРИ 1941—13 ЈУЛ—1951 / ТИТОГРАД“; у средњем кружном пољу симболична слика народног устанка.

2) Жиг употребљен о прослави Народног устанка у Словенији.

Жиг је црне боје, једнокружан, пречника 29 мм. Натпис у кругу „DAN VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA / 22 JULIJ“; у средини луча са петокраком звездом и године „1941—1951“.

3) Жиг употребљен у пошти Загреб 1 27. и 28. VIII. 1951, о прослави Народног устанка у Хрватској.

Жиг је црне боје: ручни и машински; прстенаст 34½/24 мм. Натпис у прстену „USTANAK U HRVATSKOJ — ZAGREB“; у средњем кружном пољу у средини слика споменика народном хероју Марку Орешковићу, а око њега датум устанка 27. VII. 1941 и јубиларна година 1951.

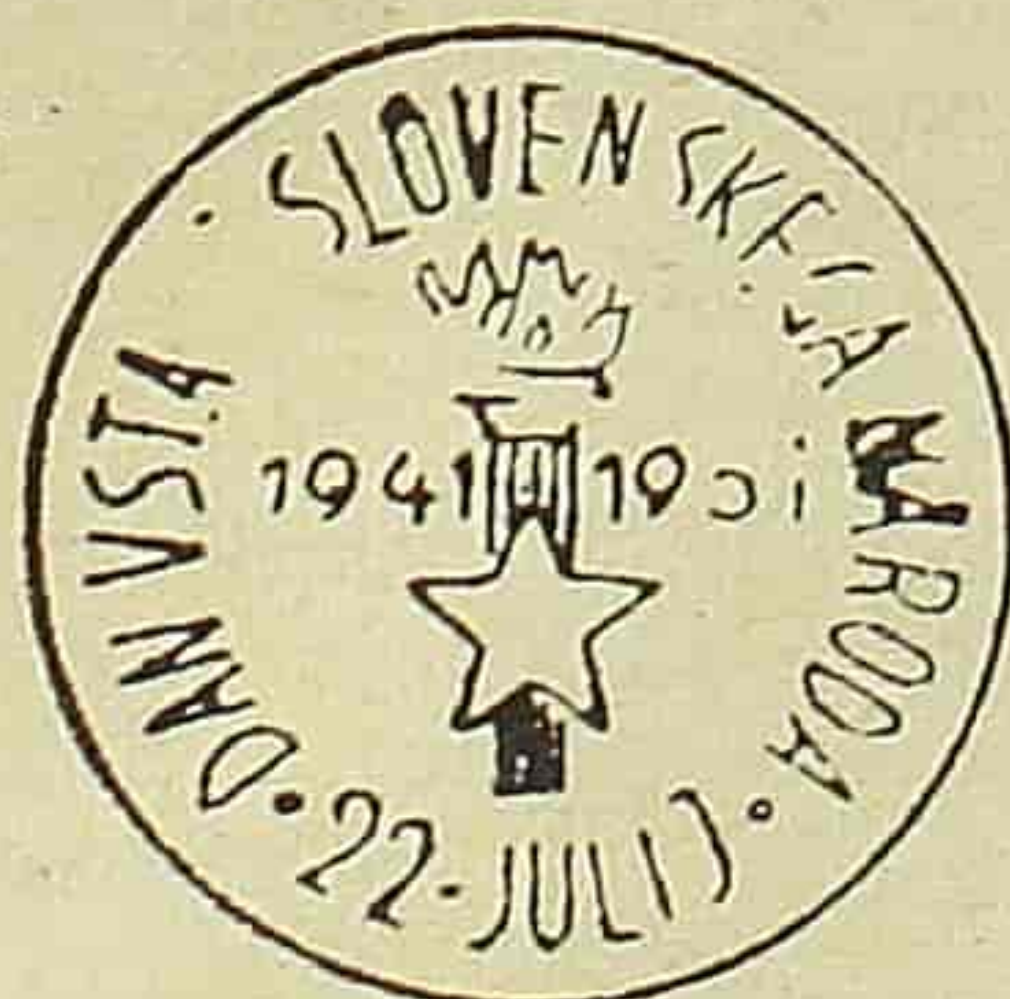
4) Жиг употребљен 27. VIII. 1951. у Сарајеву, о прослави Народног устанка у Босни и Херцеговини.

Жиг је црне боје; прстенаст 33/22 мм. Натписи у прстену „УСТАНАК У ХЕРЦЕГОВИНИ“; у средњем кружном пољу у два права паралелна реда јубиларни датум „27. VII / 1941—1951“, а испод тога у луку „САРАЈЕВО“.

ПРИГОДНИ ЖИГ ПРИ ОТВОРЕЊУ МУЗЕЈА С. ГРЕГОРЧИЧА

У вези обавештења о овом жигу у прошлом броју доносимо и његову слику и допуну података.

Жиг је црне боје, једнокружан пречника 28½ мм.

AVGANISTAN

24. III. 1951. pušteno je u tečaj novo izdanje maraka za redovne potrebe, izrađeno u Londonu kod firme Waterlow & Sons. Izdato je 17 maraka za redovnu i 3 za vazdušnu poštu. Prva serija sastoji se iz vrednosti: 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 60, 70, 75 i 80 pouls (izmenjeno pisanje, ranije pools), 1, 1.25, 2 i 3 Afghani. Na vrednostima 10—60 pouls različite su slike predela, ružina, mošeja i dr.; na marci od 70 pouls je avganska zastava, a na ostalim markama su slike Mohamed Zahir-šaha u raznim poziturama; tri marke za vazdušnu poštu imaju slike prestonice Kabula. Nekoliko od ovih maraka objavljeno je u br. 7.

ALBANIJA

24. V. 1951., za uspomenu na kongres u Permetu izdata je jedna serija maraka od 4 vrednosti sa istom slikom: sa učesnicima kongresa od 24. V. 1944., a u prednjem planu s leve strane sa slikom jednog milicionara: 2.50 L. smeđa, 3 L. crvena, 5 L. plava i 8 L. ljubičasta.

AUSTRALIJA

23. V. 1951. puštena je u tečaj jedna marka za redovnu upotrebu sa slikom kralja Đorda VI: 2½d. crveno-smeđa (ranije crvena).

AUSTRIJA

28. VI. 1951., o 150-godišnjici smrti slikara Martina Johana Šmita izdata je jedna spomen marka sa Šmitovom slikom: 1 Sch. cinober.

AFRIKA JUŽNA

U aprilu 1951. izdata je jedna nova vrednost porto-marke istog tipa kao one iz 1948—9. godine, sa crticom između reči SUID i AFRIKA: 2 o. ljubičasta i crna.

BELGIJA

1) Tokom meseca maja i juna 1951. puštena je u tečaj nova serija maraka za redovnu poštu:

a) sa slikom belgiskog lava i sa krupnim vrednosnim oznakama, izrađena u knjižotisku: 5 cent. siva, 10 cent. žuta, 20 cent. lilasta, 25 cent. smeđa, 40 cent. crvena, 50 cent. žuta, 60 cent. plava, 65 cent. smeđa, 80 cent. zelena, 90 cent. plava i 1 Fr. siva.

b) sa slikom kralja Leopolda III., izrađene u heliogravuri: 1.20 Fr. smeđa i 2.50 Fr. crvena.

c) sa slikom kralja Leopolda III., izrađene u dubokotisku: 3 Fr. žuto-smeđa, 6 Fr. crvena, 10 Fr. ljubičasto-smeđa i 20 Fr. crveno-nerandžasta.

2) 2. VII. 1951., kao posledica povišenja tarife, izdate su nove vrednosti maraka za poštanske pakete: 12 Fr. ljubičasta, 15 Fr. plava i 18 Fr. crvena.

BRAZILIJA

30. IV. 1951., o 300-godišnjici od rođenja Sv. Jovana Krstitelja Lasalskog, osnivača hrišćanskih škola, izdata je jedna marka sa njegovom slikom: 60 cent. plava.

AFRIKA ZAPADNA ŠPANSKA

1) 1. III. 1951. izdata je jedna marka za hitna pisma od 25 cent. crvenkasta.

2) Marka za vazdušnu poštu, koju smo objavili u br. 6, nije zelena, već je crvena.

BUGARSKA

U maju 1951. izdate nove porto marke u tipu 1947. godine sa preinačenim centralnim motivom: 1 l. smeđa, 2 l. smeđe-crvena, 8 l. nerandžasta i 20 l. plava.

VATIKAN

1) Početkom maja 1951. o proklamovanju dogme o uspeću Bogorodice na nebo, izdate su dve spomen marke: 25 L. lilasto-smeđa (Pije XII pri proklamovanju dogme) i 55 L. plava (crkva i trg Sv. Petra u Vatikanu).

2) 3. VI. 1951., o proglašenju za sveza pape Pija X., izdate su 4 spomen marke sa slikama Pija X.: 6 L. ljubičasta i zlatna, 10 L. zelena i zlatna, 60 L. plava i zlatna i 115 L. mrka i slatna.

VELIKA BRITANIJA

Početkom juna 1951. puštene su u tečaj porto marke sa izmenjenom bojom: $\frac{1}{2}$ d. nerandžasta (ranije zelena), 1 d. plava (ranije crvena), 4 d. plava (ranije zeleno-siva) i 1/— smeđa (ranije plava).

VIJETNAM

6. VI. 1951. izdate su nove marke za redovne potrebe pošte: 10 cents maslinasta sa slikom bongurskog slapa, 3 Piasters plava sa slikom Bao-Daja i 5 Piastres zelena sa slikom kao na 10 cents.

ITALIJA

18. VI. 1951., spomen marke za rekonstrukciju opatije Montecassino, kod koje su se odigrale krvave borbe: dve vrednosti: 20 L. ljubičasta (rekonstruisana opatija) i 55 L. plava (opatija posle bombardovanja 1944. godine).

JAPAN

1) Početkom maja 1951. izdate su dve marke za redovne potrebe: 80 sen. crvena (hram Jshiyamadera — Shica) i 50 Yen. smeđa (boginja milosrđa iz hrama Chuyo).

2) Blokovi, sa istim markama kao pod 1) u sredini listića sa japanskim natpisima.

3) 5. V. 1951., o sprovođenju u život za-

ne: 8 Yen. crvena (dolina Owakidani) i 24 Yen. plava (pogled na jezero Ashinoto).

KANADA

25. VI. 1951. nastavak izdanja spomen-maraka sa slikama pokojnih predsednika ministarstava: 3 cents zelena (W. L. Mackenzie King) i 4 cents crevna (Sir R. Laird Borden).

KINA (narodna vlada):

2. V. 1951. izdata je nova serija maraka za vazдушnu poštu; pet vrednosti sa istom

kona o deci izdata je jedna marka sa slikom detinje glave: 8 Yen. smeđe-crvena.

4) 25. VI. 1951. izdate su dve turističke marke za propagandu toplih izvora u Hako-

slikom aviona iznad hrama neba u Pekingu: 1.000 Dollars crvena, 3.000 D. zelena, 5.000 D. nerandžasta, 10.000 D. ljubičasta i zelena i 30.000 D. plava i smeđa.

KIPAR

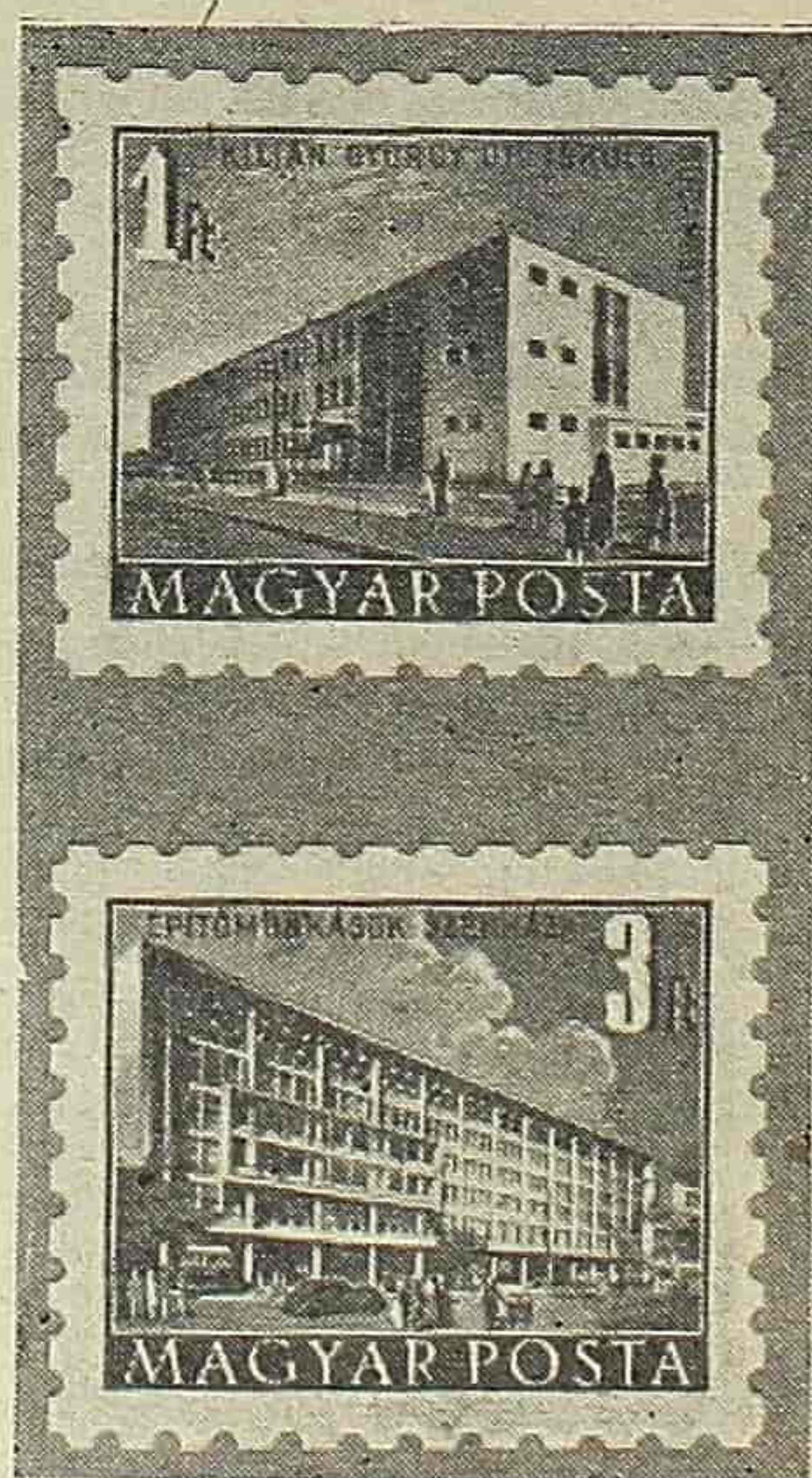
2. VII. 1951. nove boje i nova vrednost maraka za redovne poštanske potrebe; tip maraka iz 1938. godine: $\frac{1}{2}$ piastre ljubičasta (ranije zelena), $1\frac{1}{2}$ p. zelena (ranije ljubičasta) i 4 p. plava (nova vrednost).

KOLUMBIJA

Početkom maja 1951. izdata je marka za prinudnu upotrebu u korist Crv. Krsta, bez vrednosne oznake sa slikom Bartolomea de Las Casas: 5 centavos crvena.

MAĐARSKA

1. VIII. 1951. izdate su 2 marke iz serije objekata petogodišnjeg plana: 1 for. plava

(sa slikom neke škole) i 3 for. ljubičasta (sa slikom radničkog doma).

MAKAO

Pri kraju maja 1951. puštene su u tečaj tri provizorne porto marke, izradene od maraka za redovne poštanske potrebe, sa pretiskom PORTEADO: 1 avo žuta, 2 av. zelena/plava i 10 av. crvena/plava.

MAROKO FR.

1) 22. V. 1951. nova vrednost marke za vazdušnu poštu od 300 Fr. ljubičasta sa pogledom na Kasbah des Oudayas u Rabatu.

2) 4. VI. 1951. propagandne marke:

a) za potrebe redovne pošte: 10 Fr. plava i ljubičasta (bolnica Loustau Oujda), 15 Fr. (nova bolnica Meknes) i 25 Fr. smeđa i zelena i crvena plava (nova bolnica u Rabatu).

b) za vazdušnu poštu: 50 Fr. ljubičasta i zelena (sanatorijum u Ben Smine).

PARAGVAJ

Početkom maja 1951. nova vrednost serije u tečaju za potrebe redovne pošte, sa slikom grba: 30 cent. zelena.

PERU

U toku aprila i maja 1951. godine puštene su u tečaj:

a) marke za potrebe redovne pošte; tip maraka iz 1938. godine: 15 cent. zelenoplava, 20 cent. ljubičasta, 50 cent. smeđecrvena i 1 Sol mrka.

b) marke za vazdušnu poštu; tip maraka za vazdušnu poštu iz 1938. godine: 5 cent. maslinasta i 30 cent. crvena.

POLJSKA

1) 25. IV. 1951., za praznik rada 1 maja, prigodna marka sa slikom radnika sa razvijenom zastavom: 45 groszy ružičasta.

2) 25. IV. 1951., porto marka u zlatnim groševima, sa slikom poljskog orla; dve vrednosti sa istom slikom: 5 gr. crvena i 10 gr. crvena.

3) Početkom maja 1951. godine, za kongres mira, upotrebljena neizdata marka u starim groševima, sa pretiskom nove vrednosne oznake; sa slikom Pikasovog goluba mira: 45 gr. na 15 zloty smeđecrvena.

4) Početkom maja 1951. propagandne marke sa slikom visokih peći u novom gradu, koji se podiže u blizini Krakova; dve vrednosti sa istom slikom: 40 gr. plava i 45 gr. crna.

RUSIJA

Početkom aprila 1951., u čast Georgije, izdate dve propagandne marke: 25 kop. ljubičasta i nerandžasta (branje pomarandži) i 1. R. zelena i smeđa (branje čaja).

SAD

30. V. 1951, za poslednji sastanak federalnih veterana u Norfolku, izdata je jedna spomen marka sa slikom veterana i vojnika iz 1951. godine: 3 cents siva.

SARSKA OBLAST

16. VI. 1951., za izložbu cveća u Besbahu; prigodna marka sa slikom besbaškog toranja: 15 Fr. zelena.

SV. LUCIJA

19. VI. 1951., za rekonstrukciju varoši Costries, prigodna marka sa slikom feniksa: 12 cents crvena i plava.

TAI-VAN

1) Provizorna marka izdata u 1950. god. za potrebe redovne pošte, sa izmenjenom bojom pretiska — tamno-karminastom na mesto ranije plavo-ljubičaste: 5 cents na 44 Dollars karminasta.

2) U martu 1951. izdata provizorna marka sa slikom Sun-Jat-sena: 10 cents na 4.000 Dollars karminasta.

TONGA

2. VII. 1951., o 50-godišnjici ugovora o prijateljstvu sa Engleskom, izdata je serija spomen-maraka, koja se sastoji iz 6 vrednosti: $\frac{1}{2}$ d. zelena (karta Tonge), 1 d. crvena (kraljevska palata u Nuku'Alofa), $2\frac{1}{2}$ d. smeđa i zelena (urođenička kuća), 3 d. plava (brod), 5 d. zelena i crvena (zastava Tonge) i 1 — žuta i ljubičasta (grbovi Engleske i Tonge).

TRST

Izdanja u maju i junu 1951. godine:

a) spomen marke Italije za gimnastičke utakmice (objavljene u br. 7) sa pretiskom u jednom redu AMG-FTT: 5 L. smeđa i crvena, 10 L. zelena i crvena i 15 L. plava i crvena.

b) spomen marke Italije od 18. VI. 1951. (Montecassino) sa pretiskom u jednom redu AMG-FTT: 20 L. ljubičasta i 55 L. plava.

FILIPINI

19. VI. 1951., treća serija »grbova«: za grad Zamboanga. Ovim izdanjem se slavi 90-godišnjica narodnog heroja José Rizala; tri vrednosti sa istom slikom: 5 cent. plavo-zelena, 6 cent. crveno-smeđa i 18 cent. plava.

FINSKA

7. VII. 1951., o 300-godišnjici od osnivanja varoši Kajaani izdata je jedna spomen marka sa izgledom te varoši: 20 Mark. plava.

FRANCUSKA

1) 4. VI. 1951., dobrotvorna serija maraka sa doplatkom, sa slikama znamenitih Francuza iz prve polovine XIX. veka; 6 vrednosti: 5+1 Fr. siva i zelena (A. de Musset 1810—1857), 8+2 Fr. siva i lilasto-crvena (Delacroix 1799—1863), 10+3 Fr. siva i tamno-zelena (Gay-Lussac 1778—1850), 12+4 Fr. siva i smeđa (Surcouf 1773—1827) 15+5 Fr. siva i smeđe-crvena (Talleyrand 1754—1838) i 30+10 Fr. siva i plava (Napoleon I. 1769—1821).

2) 11. VI. 1951. izdata je spomen marka sa slikom veterinarske škole u Lionu, između likova trojice eminentnih francuskih naučnika iz te grupe nauka: N. Bouley (1814—1885), Ed. Nocard 1850—1903) i J.-V. Chauveau (1827—1916); sa natpison »La France Berceau de la Médecine vétérinaire«: 12 Fr. ljubičasta.

3) 18. VI. 1951. izdata je spomen marka sa slikom ranijeg manastira, a docnije Vojne medicinske škole Val de Grace u Parizu i sa likovima trojice predstavnika pojedinih grupa medicinskih nauka: R. Picqué (1877—1927) hirurg; Z. Roussin (1827—1894), farmacist; A. Villemin (1827—1892), lekar; — sa natpison »Le Val de Grace Berceau du Service de Santé militaire«: 15 Fr. serija.

4) 25. VI. 1951. izdata je spomen marka pri otvaranju muzeja slika u Epinalu, sa slikom Sv. Nikole: 15 Fr. plava, crvena i žuta.

5) 25. VI. 1951. izdata je jedna marka za redovne potrebe, tipa »gradovi i spomenici«: 30 Fr. plava (Arbois).

6) 25. VI. 1951. izdato je pet maraka sa slikama grbova francuskih provincija: 10 cent. crvena, plava i žuta (Artois), 50 cent. zelena, crvena i crna (Limoussin), 1 Fr. plava, žuta i crvena (Béarn), 2 Fr. plava, crvena i žuta (Touraine) i 3 Fr. crvena, plava i žuta (Franche-Comté).

7) 30. VI. 1951., o 2000-godišnjici Pariza, izdata je jedna spomen marka sa slikom pariskog grba: 15 Fr. smeđa, plava i crvena

ČEHOSLOVAČKA

1) 16. V. 1951., u slavu muzičara B. Smetane (1824—1864) i A. Dvoržaka (1841—1906) izdate su 4 marke: dve sa slikom Dvoržaka: 1 Kčs. crveno-smeđa i 2 Kčs. smeđa; druge dve sa slikom Smetane: 1.50 Kčs. siva i 3 Kčs. ljubičasto-crvena.

2) 17. V. 1951., prvo izdanje o 30-godišnjici češke komunističke partije, koje se sastoji iz 3 vrednosti: 2 Kčs. smeđa sa slikom fabričkog milicionara, 3 Kčs. crvena i 8 Kčs. siva sa slikom Marksa, Engelsa, Lenjina i Staljina.

3) 30. V. 1951., drugo izdanje o 30-godišnjici češke komunističke partije, koje se sastoji iz dve marke sa istom slikom Gotvalda i Staljina: 1.50 Kčs. siva i 3 Kčs. plava.

ŠVEDSKA

1) 6. VI. 1951. nove marke za redovne potrebe pošte sa novom kraljevom slikom, istom na sivom markama: 10 öre zelena, 15 öre smeđa, 20 öre crvena, 25 öre siva i 30 öre plava.

2) 8. VI. 1951. nove vrednosti maraka za redovne poštanske potrebe, tipa »tri krune« 85 öre smeđa i 1.70 K. crvena.

ОСНИВАЧКА СКУПШТИНА САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА ЈУГОСЛАВИЈЕ

Оснивачка скупштина Савеза филателиста Југославије одржана на дан 15 јуна 1951 године у Загребу, после примљених правила Савеза филателиста Југославије и изабраног Управног и Надзорног одбора СФЈ, доноси следеће

ЗАКЉУЧКЕ

1) Одмах предузети све потребне мере за учлањење Савеза филателиста Југославије у Међународну филателистичку организацију;

2) Предузимати све потребне кораке у духу чл. 3 тач. 15 правила СФЈ, а конкретно одмах против незаконитог издавања марака од стране ратног злочинца Павелића;

3) Сваки републички филателистички савез да хитно предузме следеће мере: а) да се у седишту своје републике повеже са републичким одбором за прославу десетогодишњице наше Револуције и да са њим сарађује; затим, да обезбеди да то учине и све његове подружнице с тим да и оне узму активног учешћа у овој великој прослави, а да им републички савез при томе укаже своју пуну помоћ и то како у организовању њихових локалних изложби марака, као једном од видова њиховог учешћа у овој прослави, тако и у свему другом; б) да се чврсто организационо повеже са свим својим подружницама и повереништвима и да њихов рад на даље упутити у једном правцу у духу правила СФЈ и ових закључака; в) да усмери писање свог часописа, као и издавање својих филателистичких публикација, у духу правила СФЈ и ових закључака.

4) Указати пуну помоћ Иницијативном одбору филателиста Народне Републике Црне Горе за брзо формирање Савеза филателиста Црне Горе.

5) Уз помоћ поштанске управе ФНРЈ предузети потребне мере за одржавање у 1952 години у Београду, после ослобођења Југословенске филателистичке изложбе;

6) Организовати издавање службеног билтена Савеза филателиста Југославије;

7) Читав рад Савеза филателиста Југославије усмерити у потпуности у духу наше социјалистичке стварности.

8) Предузети све потребне мере за даљи развој, јачање и усавршавање филателије Југославије.

9) Успоставити сталну сарадњу са поштанском управом ФНРЈ и непрестано је продубљавати по свим питањима филателије.

10) Чврсто се повезати са свим републичким савезима филателиста и упутити њихов рад у једном правцу.

11) Ускладити филателистичку организацију у свакој народној републици са правилима Савеза филателиста Југославије.

12) Предузети потребне мере за планско и систематско популарисање наше филателије кроз штампу и преко радија.

13) Успоставити везу и сталну сарадњу са масовним организацијама.

14) Обезбедити евентуално учешће Савеза филателиста Југославије на међународним филателистичким изложбама.

Другу Титу и Централном Комитету Комунистичке Партије Југославије

Београд

Друже Тито, најтоплије захваљујемо Вама и Централном комитету КПЈ, што смо имали срећу и могућност да у време када читава наша земља свечано прославља десетогодишњицу наше Револуције остварене под руководством наше херојске Партије на челу са Вама — одржимо Оснивачку скупштину филателиста Југославије, на којој смо изабрали највише руководство и створили јединствену организацију филателиста Југославије — Савез филателиста Југославије.

Обавезујемо се Вама и нашем Централном комитету КПЈ да ћемо се кроз наш даљи рад свим снагама залагати за даљи пуни развитак југословенске филателије у складу са нашом социјалистичком стварношћу, јер за то постоје сви потребни услови. Такође се обавезујемо да ћемо у иностранству свестрано увек штитити наше националне интересе и суверенитет ФНРЈ.

Најтоплије поздрављамо херојску борбу коју данас воде наши народи под руководством наше славне Партије на челу са Вама против информбировских влада и партија, против свих информбировача и непријатеља наше социјалистичке стварности, а за даљу изградњу социјализма у нашој земљи новим путем, за даљу демократизацију у нашој земљи, за сачување наше пуне независности, за очување мира у свету — и обећавамо да ћемо ову нашу заједничку борбу свестрано помагати кроз читав наш даљи рад.

**ОСНИВАЧКА СКУПШТИНА САВЕЗА
ФИЛАТЕЛИСТА ЈУГОСЛАВИЈЕ
ДРУГУ ВЛАДИМИРУ БАКАРИЋУ**

Претседнику Владе НР Хрватске

ЗАГРЕБ

Најтоплије Вам захваљујемо што смо имали срећу и могућност да данас одржимо Оснивачку скупштину филателиста Југославије у главном граду наше братске Републике Хрватске, на којој смо изабрали највише руководство филателиста и створили јединствену организацију филателиста Југославије. Такође Вам најсрдачније захваљујемо за досадашњу свестрану помоћ коју сте указали филателистима, дубоко верујући да ћете нас и даље у нашем раду помагати.

**ОСНИВАЧКА СКУПШТИНА САВЕЗА
ФИЛАТЕЛИСТА ЈУГОСЛАВИЈЕ
ДРУГУ НИКОЛИ МИЛАНОВИЋУ**

Директору Главне дирекције пошта

БЕОГРАД

Са Оснивачке скупштине Савеза филателиста Југославије, на којој смо изабрали највише руководство и створили јединствену организацију филателиста Југославије — Савез филателиста Југославије, шаљемо Вам нашу захвалност за помоћ коју сте до сада указивали филателистима, верујући да ћете се Ви и Главна дирекција пошта заједно са нама свестрано залагати за још чвршћу заједничку сарадњу и да ћете нам указивати сваку могућу помоћ у интересу даљег развика, јачања и популаризације филателије у Федеративној Народној Републици Југославији.

**УПРАВНИ И НАДЗОРНИ ОДБОР
САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА ЈУГОСЛАВИЈЕ**

На основној скупштини Савеза филателиста Југославије, одржаној 15 јуна 1951 године у Загребу, изабран је:

**МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ
ФЕДЕРАТИВНЕ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ**

IV. Бр. 19900

20-VII-1951 г.

Београд

ПРЕДМЕТ: Савез филателиста Југославије — одобрење рада.

Министарство унутрашњих послова ФНРЈ по предмету оснивања и рада Савеза филателиста Југославије, на основу чл. 13 тач. д) Закона о удружењима, зборовима и другим јавним скуповима, а по испуњењу услова из чл. 14, 15 и 16 овог Закона, доноси следеће

РЕШЕЊЕ

ОДОБРАВА се према поднесеним правилима и програму рада оснивање и рад Савеза филателиста Југославије са седиштем у Београду, а са делатношћу на територији Федеративне Народне Републике Југославије.

Такса из Тар. Бр. 1 и 7 Закона о таксама је наплаћена.

СМРТ ФАШИЗМУ — СЛОБОДА НАРОДУ!

**ПОТПРЕТСЕДНИК ВЛАДЕ ФНРЈ
МИНИСТАР УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА
ФНРЈ**

А. Ранковић, с. р.

Управни одбор:

Претседник — Инж. Жива М. Ђорђевић из Београда.

Потпретседник — Хорват Радослав из Загреба — Чернота Лојзе из Љубљане, Др. Мехмедагић Алиосман из Сарајева и Наумовски Светолик из Скопља.

Секретар — Јојкић Т. Јован из Београда.

Благајник — Видовић Божидар из Београда.

Чланови Управног одбора: Јањић Михајло из Београда, Остојић Синиша из Београда, Шерић Мате из Загреба, Флек Инж. Владимир из Загреба, Бежег Инж. Николај из Љубљане, Штебих Маријан из Љубљане, Бехлиловић Фехим из Сарајева, Харашлић Ибро из Сарајева, Пешевски Јордан из Скопља, Колачевски Деспот из Скопља.

Надзорни одбор:

Претседник: Хабдија Мирко из Београда.

Секретар: Инж. Микуш Фрањо из Бањалуке.

Чланови Надзорног одбора: Др. Штенгл Богољуб из Вуковара, Др Мурко Владимир из Љубљане, Самоковлија Бењамин из Скопља.

Заменици чланова Надзорног одбора: Вернер Мирко из Новог Сада, Ткалец Станко из Загреба, Панер Божидар из Љубљане, Елзнер Рико из Сарајева, Христов Стојан из Т. Велеса.

Напомена: На Оснивачкој скупштини је такође одлучено да, чим филателисти НР Црне Горе формирају Савез филателиста Црне Горе, одмах исти одреди: за Управни одбор СФЈ: једног свог члана за потпретседника, два члана за Управни одбор, једног члана за Надзорни одбор и једног члана за његовог заменика.

**ПОСЛОВА
ЈУГОСЛАВИЈЕ**

ОГЛАСИ

Цене огласа:

Цела страна	1.000.—	дин.
Пола стране	500.—	дин.
Четвртина стране	250.—	дин.
Осмина стране	125.—	дин.
Шеснаестина стране	65.—	дин.

Све огласе треба увек слати на адресу: **УРЕДНИШТВО „ФИЛАТЕЛИСТЕ“**. — Београд, Војводе Драгомира ул. бр. 25, а новац за огласе на наш тек. рачун код Нар. банке бр. 104—903317. Увек назначити зашта се новац шаље.

Мали огласи

који морају бити испод 1/16 стране, наплаћују се по заузетој површини, али им најмања цена може бити 25.— динара.

О Г Л А С

Купујем марке првенствено неупотребљене:

1) Привремена издања федеративних јединица;

2) Авионске марке Србије за време окупације, са претиском »SERBIEN«, Бр. 16—30 каталога „Југофилателије“;

3) Целокупна издања НДХ, заједно са блоковима.

Узимам од свих комплетне серије.

НИСКО Х. АБРАХАНЕЛ
БИТОЛА, Ул. Рузвелт бр. 10
НР Македонија

ПРОДАЈА ПРЕОСТАЛИХ БРОЈЕВА „ФИЛАТЕЛИСТЕ“

Уредништво „Филателисте“ има за продају извесну количину предатних бројева „Филателисте“:

а) КОМПЛЕТНА ГОДИШТА:

из 1935. г.: бр. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7/8, 9,
из 1938. године (8 комплета)
из 1940. године (7 комплета)

б) РАСПАРЕНЕ БРОЈЕВЕ:

из 1935. г.: бр. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7/8, 9, 10, 11.

из 1936. г.: бр. 2, 3, 4, 5, 6, 7/8, 9, 10, 11, 12.

из 1937. г.: бр. 1, 2, 3, 5, 7/8, 9, 10, 11, 12.

из 1938. г.: бр. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7/8, 9, 11, 12.

из 1939. г.: бр. 2, 3, 4, 5, 6, 7/8, 9, 10, 11, 12.

из 1940. г.: бр. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

из 1941. г.: бр. 1, 2, 3, 4 (даље није излазио).

в) КОРИЦЕ ЗА ПОВЕЗИВАЊЕ ГОДИШТА:

за 1935. годину 17 комада

за 1936. годину 8 комада

за 1937. годину 4 комада

за 1938. годину 1 комада

за 1939. годину 6 комада

за 1940. годину 20 комада

Количина распарених бројева је веома мала; од неких само по један комад.

ЦЕНЕ: а) компета 120 динара; — б) појединих распарених бројева за 1 комад 5 динара; — в) за корице за 1 комад 40 динара. (Корице су од целог платна).

Поштарину плаћа купац за сваки број по 1 динар; за препоручене пошिल्ке до 10 бројева 11 динара; за корице по 12 динара.

Уредништво има на продају и преостале бројеве из 1949, 1950 и 1951 године.

У 1949. години издата су 4 броја. Због мале преостале количине броја 1 тај се број не продаје посебно, већ само у комплекту за 1949. годину, који стаје 66.— динара.

Остали се бројеви продају појединачно:

Из 1949. године: бр. 2 по 15 дин., бројеви 3 и 4 по 18 динара.

Из 1950. године сви бројеви по цени од 15 динара по комаду.

Из 1951. године бројеви 1—4 по 20 динара по комаду; остали бројеви по 30 динара по комаду.

За ове листове поштарину плаћа Уредништво.

Све поруџбине слати на Уредништво (Београд, Војводе Драгомира бр. 25). — Новац се мора послати унапред на тек. рачун Уредништва и администрације „Филателисте“ код Нар. Банке Београд Бр. 104-903317. — Пошिल्ке ће се вршити по реду пријема поруџбина.

Podružnicama i pretplatnicima!

Mole se svi koji nisu platili dužnu pretplatu do kraja trećeg tromesečja 1951 g. da nam odmah pošalju na naš tek. rač. 104-903317